

Šiame numery

Nelaukime senatvės, nė mirties.
Ką filosofas gali pasakyti apie religiją?
Nauja poeto Leonardo Andriekaus knyga.
Arkadijaus Vinokuro eilėraščiai.
Romos Mastienės recitalis.
Knygą apie Žemaičių girias vertinant.
Bertolt Brecht ir
"Trijų skatikų opera".
Penki kunigaikščiai švine.

Kertinė paraštė

Nelaukime senatvės, nė mirties

Senatvė ir mirtis dažnai laikomos kiekvieno emigracijos, kiekvieno politinio egzodo beveik sinonimu. Ir mes šiam įsikaltam ar kitų mums įtaigotam išpūdimui dažnai lengvai pasiduodame. Ir ne tik bendru galvojimu, bet ir kai kuriomis savo veiklos kryptimis kone stengiamės tai įrodyti.

Bet yra ir visai priešinga tikrovė, liudijanti tautinės gyvybės išlikimą, net augimą toli nuo savo geografinio lopšio, įvairiose aplinkose ir ilgiausiam laike. Štai — žydai tūkstančius metų išliko daugiausia svetimuose miestuose. Kanados ukrainiečiai gyvi ir susipratę išliko plačiuose šio krašto ūkiuose. Tos pačios Kanados prancūzai, išlikę žemdirbiškoje provincijoje, šiandien jau, galima sakyti, kontroliuoja ir didžiulius Kvebeko miestus. Nė vieni iš čia trijų suminėtu apie senatvę ir mirtį šiandien negalvoja. Tad kodėl mes, lietuviai, išėjimoje turėtume laukti vien senatvės ir mirties?

Pagrindo jokio nėra. Jo ir negali būti, kai tautinės šokių šventės šoka tiek jaunimo, kai veikia nebologai organizuota lituanistinio švietimo sistema, kai rašytojai rašo, muzikai komponuoja, dailininkai tapo, mokslininkai neatšoksta nuo savo tautos problemų, politikai išnaudoja progas kelti Lietuvos laisvės reikalą tarptautinėje plotmėje, o plačioji visuomenė nėra visiems tamsiems reiškiniams nei akla, nei kurčia.

Skeptikas dar čia gali sakyti: žydų, ukrainiečių ir prancūzų yra daug, o mūsų? Žinoma, gausa turi savo reikšmę. Bet jeigu mes svetimuose pasviečiuose negalime operuoti gyvaisiais milijonais, tai juo labiau reikėtų susirūpinti pavienio lietuvio verte ir funkcija. Jeigu anos trys minėtos tautybės yra geras pavyzdys savo gausos masinių gyvastingumų, tai mes būkime kitiems kūrybingo pavienio individo susipratimui pavyzdžiu. Juk aukšto intelekto sąmoningas pavienis savo

kūrybinių įnašų ar profesinė pozicija ne kartą lietuviškam reikalui gali sverti kur kas daugiau, negu įprastoji kokia nors socialinio pobūdžio vakarieniš. Jeigu tu vakarieniš autotų skaičius, laikui bėgant, ir mažėtų, tai nuo senatvės ir mirties dar ilgai, ilgai galėtume gintis tais sąmoningais pavieniais individais, nežinint kuriam laisvojo pasaulio kampe jie begyventų, budėdami lietuviškųjų problemų sargyboje ir atiduodami kūrybingąją duoklę ne vien tik savo bendruomenės pastogėse, bet ir nugriebtose progose už savojo kiemo.

Tik ar mes šitokią čia atvykusių ir jau čia gimusių intelektualinį bei kūrybinį budrumą pakankamai vertinam, ar reikiama dėmesį jam skiriam? Ne vienas atsakys: o kaipgi — žiūrėk, kiek čia jų sukaktuvinių senatvės ir mirties minėjimų; net tokių individų filmui susukami ir t. t. Žinoma, gerai ir tai. Bet daug geriau būtų, kad veiklų ir kūrybingą individą mūsų rūpestis atrastų dar pačiame pajūgume, o ne vien tik senatviškai nunokusių ar net ir viską čia pabaigusį ir amžinai išskellavusių. Tikrai pajūgiam, dirbančiam ir kuriančiam individui būtina ne garbė, o šilts visuomenės dėmesys, moralinė ir kitokia užuovėja bei parama.

Gali čia kas nors imti ir pasipiktinti, net įtarinėti, kad favorizuojame atskirus iškilėlius plačiosios visuomenės sąskaiton. Anaipatol, iš visuomenės čia nieko neatimam. Bet tik žinome, kad ne visi viską lygiai sugeba ir lygiai gali. O mes vis dėlto dar esame per dideli tos lygybės adoratoriai. Neatsižėdędami kartais net savotiškos "egzekucijos": jeigu kurio galva prasikišo kiek aukščiau, tai tuoj pat reikia ją "nuplauti", kad tik ji neardytų lygybės. O reikėtų atvirkščiai — kiekvieną savąjį talentą turėtume bendromis jėgomis ugdyti iki tokių divmensijų, kad jis lengvai perkoptų ir savuotės uždaro ribas.

Antano Maceinos naują knygą skaitant

KĄ FILOSOFAS GALI PASAKYTI APIE RELIGIJĄ?

A. RUBIKAS

Antanas Maceina, RELIGIJOS FILOSOFIJA. Pirmoji dalis. Religijos esmė — religijos Dievas. Išleido "Krikščionis gyvenime" 1976 m. Įrašus piešė dail. Telesforas Valius. Knyga 334 psl., kietais viršeliais, kainą 6 dol., įgaunama ir "Drauge".

Visų pirma: kam reikia filosofijos?

Vokietijoje neseniai pasirodė filosofiją nuvertinanti knyga (Mythos Philosophie). Jos autorius Willy Hochkoppel cituoja eilę modernių filosofų, kaip antai Martyną Heidegerį, Maksią Horkheimerį, Adorną, Habermasą bei kitus ir sako: Štai, pasižiūrėkite, kaip jie kritikuoja vieną kitą, ir paskui visi, kaip susitarę, Heidegerį.

Hochkoppelis tai laiko nieko gero neduodančiu dalyku ir net filosofijos savižudyse, nes patys filosofai, kaip jis sako, sukoveveikia vienas kito darbo. Todėl jis siūlo Vokietijos universitetuose filosofijos fakultetus uždaryti ir palikti vien filosofijos muziejus, kur būtų galima pasiinformuoti, kaip kas kada yra filosofavęs. Gi filosofijos vieta, kaip jis mano, dabar esą perėmę griežtieji, tarp jų ir gamtos, mokslai. Seniau filosofijos objektu buvusi visa, žmogus bei visuomenė. Gi dabar šiuos dalykus nagrinėja jau astronomai, fizikai, chemikai, biologai, psichologai ir sociologai. Jie visatą bei žmogų dabar yra daug geriau išaiškinę, negu ana visa filosofija nuo Platono bei Aristotelio laikų. Todėl filosofijai šiandien, anot Hochkoppelio, belikęs vienas objektas — ji pati, ir vienas uždavinys — susikritikuoti pačiai save. Kokios praktiškos naudos ji jau nebeduodanti: duonos ja nekeps. Tiesa, naktis dar manęs, kad per filosofiją būtų galima prieiti prie Dievo, nemirtingumo ir laisvės. Tačiau paskutiniuosius laikais, filosofija, esą, ir šių dalykų atsisakiusi. Todėl filosofai profesionalai, kuriuos jau Schopenhaueris laikęs nereikalingu daiktu, dabar galėtų tapti filosofijos muziejų direktoriais, filosofijos istoriniam palikimui saugoti.

Ežio lenktynės su žuikiu

Vienas laikraštis, pristatydamas knygą skaitytojams, Hochkoppelio išvedžiojimus palygino su aną pasaka apie ežio lenktynes su žuikiu. Ten ežys apgavo žuikį tuo, kad į finišą buvo jau iš anksto nusiuntęs savo žmogą. Čia atlekęs žuikis rado jau ežį. O kadangi pirmu žvilgsniu visi ežiai yra labai panašūs, tai žuikis antrąjį palaikė pirmuoju ir galvojo, kad lenktynės pralaimėtos.

Taip esą ir su Hochkoppelio argumentacija. Ji tik pirmu žvilgsniu sukelianti išpūdį, kad filosofija atgyveno savo amžių ir kad gamtos mokslai kartu su griežtaisiais ją jau padarė nereikalingą. Atidžiau pasivėlgius, pasirodo, kad ir gamtos mokslai ne į viską turi atsakymą ir nėra laisvi nuo utopijų. Štai kai kurie biogenetikai buvo manę, kad manipuluojant, dirbtinai tvarkant, paveldėjimo faktorius žmogui, būsią galima išauginti tobulą, dievišką žmogų arba bent jau antžmogį. Tačiau tokios viltys nepasitvirtino. O kai kurie fizikai, suskaldžius atomą, tikėjosi atominės energijos dėka sukurti geresnį pasaulį, kuriame visiems būtų daug lengviau gyventi. Ir jų viltys pasirodė bei pagrindo. Atominė energija, be atneštos naudos, kartu tapo ir grėsme žmonijai, — atominės bombos pavidalu.

Giovanni Bellini (italas, 1430-1516)

Sv. Kristupas (detale)

muoju ir galvojo, kad lenktynės pralaimėtos.

Taip esą ir su Hochkoppelio argumentacija. Ji tik pirmu žvilgsniu sukelianti išpūdį, kad filosofija atgyveno savo amžių ir kad gamtos mokslai kartu su griežtaisiais ją jau padarė nereikalingą. Atidžiau pasivėlgius, pasirodo, kad ir gamtos mokslai ne į viską turi atsakymą ir nėra laisvi nuo utopijų. Štai kai kurie biogenetikai buvo manę, kad manipuluojant, dirbtinai tvarkant, paveldėjimo faktorius žmogui, būsią galima išauginti tobulą, dievišką žmogų arba bent jau antžmogį. Tačiau tokios viltys nepasitvirtino. O kai kurie fizikai, suskaldžius atomą, tikėjosi atominės energijos dėka sukurti geresnį pasaulį, kuriame visiems būtų daug lengviau gyventi. Ir jų viltys pasirodė bei pagrindo. Atominė energija, be atneštos naudos, kartu tapo ir grėsme žmonijai, — atominės bombos pavidalu.

Vienos duonos žmogui negana

Tiesa, gamtos mokslai yra daug ką atradę, daug ką naujo atnešę. Tačiau žmogui kaip žmogui vis dėlto negana naujų gamtinių laimėjimų vien registruoti. Hegelis, priešdamas tokią nefilosofišką žmogaus laikyseną, pasireiškiančią vien nau-

jų mokslinių atradimų skaižavimu, yra pastebėjęs, kad žmogui negana vien kaip veršui į naujai pastatytus vartus spokso. Žmogus visada kėlė ir kels daug gilesnius, gyvenimo prasmės klausimus. Jis mąstys ir susimąstys.

O be to, kaip Schillebeck yra pastebėjęs, ir pats filosofinis mąstymas nėra kokia marška, išsitiesusi virš mūsų empyrinio pasaulio ir nieko bendro neturinti su tuo, kas yra po ją. Filosofija, anot Schillebecko, užsiima kaip tik mūsų pasauliu. Ir jeigu kas sakytų, kad filosofija duonos nekeps, tai tokiame reikėtų atsakyti, kad filosofija užsiima ir duonos klausimu. Juk ir ta pati duona, taip reikalinga žmogaus gyvybei palaikyti, gali tapti žmogui ir grėsme, kada jis be duonos nieko daugiau nemato ar jos per daug valgo. Filosofija kalba ir apie duoną, kuri žmogų galvina ir apie duoną, kuri gali jį nužudyti, tapusi vieninteliu jo gyvenimo tikslu.

Filosofijos užduotis

Vienas didžiuliuoju dabarties filosofu, Martynas Heidegeris, miręs 1976 m. gegužės 26 d., 11 metų prieš savo mirtį yra kalbėjęs su

vieno laikraščio atstovais ir prašęs ten pareikštas mintis paskelbti tik po jo mirties, — nes pagrindinė pokalbio tema buvo Heidegerio laikysena Hitlerio valdžios metu. Dabar, tą pokalbį paskelbus, pasirodė labai įdomi Heidegerio pažiūra į religiją ir Dievą. Kalbėdamasis su vieno savaitraščio atstovais, jis kartu prisiminė ir negandus, kuriuos žmonijai yra atnešęs labai garbinamas technikos amžius. Technika, kalbėjo Heidegeris, yra pajėga, kurios žmogus pats vienas šiandien jau nebepajėgia apvaldyti; žmogaus santykis su technika yra pakrikęs.

Į laikraštinių pastabą, kad kaip tik technikos dėka šiandien viskas labai puikiai sukasi bei funkcionuoja, ir kad technikos pažanga yra palengvinusi žmogaus gyvenimą, Heidegeris atsakė, kad kaip tik dėl to žmogui ir grėsia pavojus pasidaryti technikos vergu ir prarasti pačiam save. Juk štai jau net ir žmonių tarpusavio santykius pradeda lemti techniški dalykai. Žmogui grėsia pavojus prarasti pačiam save.

Į laikraštinių klausimą, ar negalėtų filosofija čia ateiti į pagalbą, įtaigodama žmogų keisti savo laikyseną technikos atžvilgiu, Heidegeris pastebėjo, kad filosofija neturi prieš savo mirtį yra kalbėjęs su

Žurnalistas ginčijantis, kad vis dėlto Kantas, Hegelis ar Marksas yra turėjęs daug įtakos žmonijai ir sukėlę naujų, didelių sąjūdžių, Heidegeris aiškino, kad filosofijos įtaka esanti tik tarpiška.

Plėtodamas toliau savo mintį, ir jis prisipažino, kad ligšiolinį filosofijos vaidmenį yra perėmę paskiri mokslai, ir kad senoji filosofija šiandien yra pasidalinusi į paskiras šakas, kaip antai į psichologiją, logiką ar politologiją, — ir kad dabar yra atėjęs laikas kitokiam mąstymui. Mano visas darbas, kalbėjo jis, per tuos 30 metų savo esmėje buvo interpretuoti Vakarų filosofija. Tačiau šis senasis, tradicinis mąstymas, pasibaigęs su Nietzsche, neberanda kelio į naująją technikos amžių ir nebeduoda galimybių jį suvokti.

Kas gali žmogų išgelbėti?

Žmogaus padėtis nėra beviltiška, kalbėjo Heidegeris, ir šiandieninio mąstymo uždavinys turėtų būti padėti žmogui technikos amžiuje visų pirma susirasti savo vietą. Amerikiečių pragmatinis mąstymas, tiesa, daug prisidėjo prie pažangos, bet kartu jis žmogui uždarė kelią į save. Todėl ir Amerikoje šiandien jau matyti pastangų atsipalaiduoti nuo pragmatinio galvojimo. Ir labai galimas daiktas, spėliojo Heidegeris, kad tokios tendencijos vieną dieną pabus ir Rusijoje bei Kinijoje.

Čia Heidegeris padarė vieną tiesiog sensacingą pastabą. Netikėta ji yra tuo, kad anksčiau Heidegerio filosofijoje nebuvo vietos transcendencijai. Gi dabar jis pareiškė, kad pasaulį išgelbėti galinti tik dieviška jėga (Nur noch ein Gott kann uns retten — tik Dievas gali mus išgelbėti). O pačios filosofijos uždavinys dabar esąs pažadinti žmonėse Dievo laukimą bei juos paruošti Dievo atėjimui.

Maceinos knyga

Šito Heidegerio teiginio akivaizdoje Maceinos naujoji knyga apie religijos filosofiją įgyja nepaprastą aktualumą. Žmogus šiandien kaip tik pradeda pasigesti Dievo, taip, kad XX amžių jau reikia laikyti religinio atgimimo amžiumi. Religinių sąjūdžių, ypač jaunimo tarpe, yra daug. Daug jų kverbiiasi iš Rytų, iš Azijos, turėdami pasisekimo ir Vakaruose. Tai rodo, kad žmogus šiandien nėra abejingas Dievo klausimui. Priešingai — jis Dievo ieško. Jeigu kai kas ir kalba apie religinį nuosmukį, turėdamas galvoje tam tikrus reiškinius, kaip antai bažnyčių tuštėjimą kai kuriuose kraštuose, — tai vis dėlto reikia pastebėti, kad tokie reiškiniai neretai reiškia ne religijos kaip tokios nykimą, o jos krizę, jos įtampą, ieškant naujų religinio gyvenimo formų, pritaikintų naujajai XX amžiaus kultūrai.

Naujoji Maceinos knyga yra labai aktuali tuo, kad ji padeda orientuotis žmoniją ištikusioje religijos krizėje bei įvairiausių pažiūrų apie religiją, jei taip galima pasakyti, turgavietėje, keldama pagrindinius klausimus: kur yra religijos esmė ir koks gali būti tikrasis religijos Dievas?

Savo knygoje Maceina vadovauja

(Nukelta | 2 psl.)

Romos Mastienės rečitalis

VLADAS JAKUBENAS

Roma Mastienė yra nusipelnusi, tvirtai ydard šioje srityje įsigijusi rečitalistę. Jos koncertai pasižymi įdomiu, įvairių stilių repertuaru ir giliu įsijautimu į atliekamus kūrinius. Suprantama, kad po ilgesnės pertraukos ir po sėkmingų gastrolių Pietų Amerikoje jos ruošiamas koncertas sukelė nemažą susidomėjimą ir š. m. rugsėjo 26 d. pripildė publika jaunimo centro salę Chicagoje.

Dėl atsiktinių priežasčių neteko girdėti koncerto pradinės dalies, pašvestos, po įžanginės Haendelio operos arijos, žymiam dainų kompozitoriui Hugo Wolfui. Šis vėlyvas romantikas, išgarsėjęs kaip prieš R. Wagnerį nusistatęs Vienos muzikos kritikas, praturtino pasaulinį muzikos lobyną rafinuoto skonio dainomis, helengvomis, reikalaujančiomis įsijaučimo į jų stilių ir nuotaikų įvairumą. Pažįstant Romą Mastienę kaip dainininkę, galima pilnai pasitikėti teigiamais pažįstamų žinovų atsiliepimais apie šią koncerto dalį.

Amerikietiški romansų skyriai buvo atstovaujama keturiomis kontrastuojančiomis dainomis. „Sea Moods“ moters kompozitorės M. L. Tyson praėjo nuotaikingu švelnumu. Stilingai buvo atlikta žymaus amerikiečio kompozitoriaus S. Barberio „Sure on This Shining Night“. Paskutiniuoju numeriu šioje grupėje ėjo Olandijoje gimusio, bet visiskai į Amerikos muziką įaugusio populiarus, romantiškai konservatyvus dainų kompozitoriaus Richardo Hagemano „Miranda“. Yra tai lengvas, ispaniška stilijūje išlaikytas kūrnelis, graciniai solistės atliktas, daug reikalaujantis taip pat iš akompaniatoriaus A. Kučiūno, irgi parodžiusio lengvumą ir technišką tikslumą.

Pirmoji dalis baigėsi didele ir išpūdinga arija „Adieu Forest“ (Sudiev, miškai) iš scenoje neįsilaikiusios P. Čaikovskio operos „Orleano mergelė“, išskyrus šią ariją, sudarancią puikų koncertinį numerį. R. Mastienė ją atliko su geru apvaldymu veikalo nemažų techninių sunkumų, su mezo sopranui vietomis itin aukšta tūstūra ir solistei įprastu muzikiniu įsijautimu.

Antroji rečitalio dalis buvo išsiaiškinti paskirti lietuvių muzikai. Pirmą ėjo veikalas iš „anapus“. „Veronikos rauda“ iš jaunesnės kartos kompozitoriaus V. Baumilo operos „Paskendulė“, pagal A. Vientolio apysaką ir J. Mikšytės ir P. Keidoshiaus libretą buvo atlikta su tokia gražia nuotaika, kad išsiskyrė norą pamatyti visą operą scenoje, kad ir Chicagoje. A. Belazaras mokėsi J. Grudžio kompozicijos klasėje jau nepriklausomybės laikais. Jo du romansai — „Alyvos“ ir „Pienė“ — abiejų žodžių Salomėjos Nėries, parodė gražias, kan rafinuoto kompozicinio darbo, dailios melodijos linijos ir gražios lyrikos.

Su dideliu įdomumu klausėme Gražinos Bacevičiūtės „Varpų ir varpelio“ (Adomo Mickevičiaus žodžiais, Stasio Santvaro vertimas). A. a. kompozitoriaus pianisto Vytauto Bacevičiaus jaunėnų sėsto, kurių tėvas, karštas lietuvis, gyveno Lietuvoje, o motina lenkė su vaikais — Lodzės fabriko mieste, Lenkijoje. Tačiau Gražina buvo atvykusi iš nepriklausomą Lietuvą, išmoko, kaip ir kiti jų šeimos nariai per netrikėtinai trumpą laiką lietuviškai. Kaune surengė gražų koncertą kaip smuikininke, gavo Švietimo ministerijos stipendiją studijuoti Paryžiuje ir... grįžo iš ten Lenkijon, pasirinkusi motinos tautybę. Ten ji plačiai išgarsėjo kaip kompozitorė, laimėdama visą ei-

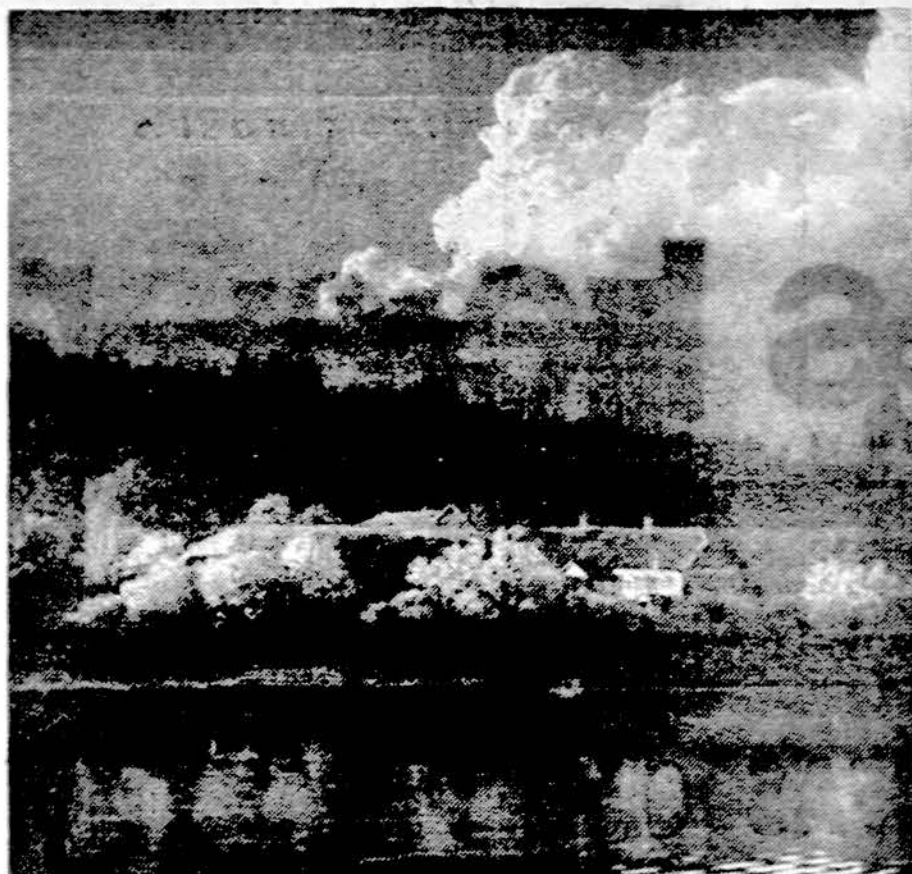
lę premijų Lenkijoje ir Vakaruose. Jos romansas atitiko pavidinimą (varpeliai, taipgi yra ir gelės); akompanimentas gan modernus, spalvingai impresionistinis, bet skambiamas ir tonaliniai stilijūje, su gražia melodijos linija. Kompozitorės kūrybinis talentas buvęs gal nemažesnis už brolio Vytauto, kuris iki mirties liko karštu lietuviu.

A. a. Juozas Strolia, girdint jo kūrinius, dažnai stebina savo asketišką kondensuotumą (kaip nuotaikingoje „Nakties akimirkoje“), neįprastu pasavomokslu kompozitorių — smuikininke. Jo „Audra“ — efektingas, labiau konvencionalių priemonių kurinys. A. Vanagaičio „Ilgejimas“, autoriui mirus buvęs rastas tik kaip melodija su paliktomis tuščiomis linijomis akompanimentui ir su pora gaidų jose. Aranzuotojas Vl. Jakubenas, giminėms prašant, sukūrė Rachmaninovo — ankstybo Debussy — Jakubėno stiliaus akompanimentą, išnaudodamas kompozitoriaus paliktus šykščius „kelrodžius“, bet nekeisdamas melodijos. Rezultatas yra, kaip atrodo, nuotaikingas ir spalvingas; kūrinyje buvo su poetinga nuotaika R. Mastienės atlikta. O Vl. Jakubėno daina „Mes neužmigome“ turi kitą savo istoriją. Pirmoji premija „Margučio“ konkurse 1952 m. šiai dainai buvo paskirta, jūr komisijos nariui A. Kučiūnui ją iškovojo. Daina buvo autoriaus orkestruota ir atlikta, J. Kučiūnui diriguojant, Izabelle Motekaitienei dainuojant, kuri, prireikus, trumpu laiku išmoko ne jos balsui skirtą dainą, garsiajai Annai Kaskai, „Margučio“ rengto simfoninio koncerto solistei atsisakius sunkų kūrinių pasukubomis išmokyti. Nuo to laiko niekas to dainos nėra atlikęs. Jos orkestrą partitūra dingio „Margučio“ archyvuose, išliko tik orkestrto balsai ir, suprantama, originalas balsui su fortepijonu. Šis Balo Sruogos žodžiams sukomponuotas rūčiai žiaurus, o kartu melancholiškai lyrinis, gan modernus kūrinyje dabar praskambėjęs lyg premjera. R. Mastienės niūniavimas ir po A. Kučiūno pirmtais nelengvame akompanimente palikusi nemažą išpūdžio. Tai bus bene viena stipriausių šio autoriaus solo dainų.

Programos užbaigai išgirdome dvi simpatiškas Giedrės Gudauskienės dainas (abiejų žodžiais Fausto Kiršos), kurios abi liudių šiek tiek autorės a. a. dedės K. V. Banaicio kūrybos įtakos. Bet tai ne priekaištas: poveikių pasitaiko, o K. V. Banaicio itaka lietuviški romansų atžvilgiu gali būti tik teigiama.

R. Mastienė, kaip dainininkė interpretatorė, spręja ir auga: jos aukštos gaidos, visuomet gerai apvaldytos, atsikratė ankščiau pasitaikancio šurkštumo ir labiau susilygino su likusia skale. Solistės „pianissimo“, vidurinis ir žemas registeris ir iš viso dinamikos ir frazavimo valdymas buvo ir tebėra be priekaištų. Programa buvo puikiai išmokyta ir įgyvendinta.

A. Kučiūna po ilgesnės pertraukos išgirdome scenoje akompanuojant. Jis buvo itin geroje pianistinėje ir techniškoje formoje, gerai apvaldęs sunkų repertuarą (pora smulkių „nepataikymų“ to nepakeičia). Jautėsi kiek solistinių tendencijų, kurios pridėjo gražią liniją koncerto muzikiniams turiniui, sudarant lyg dviejų muzikinių minčių duetą, bet vietomis kiek slopino dainininkę; ypač tai ličia grynai lydinčius epizodus, kur antriniais harmoniškai tonai galėjo būti daugiau nutildyti.

Miskais apsupta lietuviškoji sodyba

Nuotr. V. Augustino

Žemaitijos girių takais

BRONIS KVIKLYS

Aleksandras Tenisonas, ŽEMAITIJOS GIRIŲ TAKAIS. Lietuvos Miskininkų sąjungos Išeivijoje Miskų literatūrai leisti fondo leidinys Nr. 5. Tiržas 500 egz. Tech. redaktorius Vincas Zemaits. Spaudė M. Morkūno spaustuviė, Čikaga, 1976 m. Knyga gaunama ir „Drauge“, kaina 6 dol.

Nuo neatmenamų laikų senąją Lietuvos ir Žemaitijos žemę puoselė didžiuliai miškai — girios, kuriomis Lietuva buvo garsi visame anuo metu pasaulyje. Įvairūs istorikai paminėdavo mūsų girių galybę, rašytojai — nuotykių pilnas medžiokles; poetas Adomas Mickevičius savo veikalė „Ponas Tadas“ mūsų girių grožį apdainavo labai šiltai ir iškilmingai. Anykštėnas vysk. Antanas Baranauškas parašė garsų „Anykščių šilėlių“, istorikas Simanas Daukantas mūsų girių aprašymui daug vietos skyrė savo „Būdė“ ir Lietuvos istorijoje.

Tačiau pilnesnės Lietuvos girių ir jos administracijos istorijos ligi šiol niekas nėra parašęs ir negirdėti, kad kas rašytų. O ši tema būtų labai įdomi ir dėkinga, nes girios ilgus amžius buvo Lietuvos ir Žemaitijos galybė: čia jie narsiai gynėsi nuo kryžiuočių, vėliau nuo švedų, rusų, vokiečių ir kitų Lietuvos priešų. Paskutiniai mūsų giriose laikėsi, ten Lietuvos laisvę gindami, neužmirštami partizanai.

Lietuvos girias tvarkė — administravo cariniai rusai, kaizeriniai vokiečiai, mes patys, vėliau naciniai vokiečiai ir, pagaliau, dabartiniai bolševikai.

Taigi Lietuvos girių administracija įvairiais laikotarpiais — būty be galo įdomi ir dėkinga tema. Deja, ji neličiama nei okupuotoje Lietuvoje, nei Išeivijoje. Taigi reikia visą širdimi sveikinti Belgijoje šiuo metu gyvenantį mūsų žinomą miškininką, „Draugo“ artimą bendradarbį Aleksandrą Tenisoną, kuris parašė 366 psl. apimties knygą „Žemaitijos girių takais“, dekotli Lietuvos miškininkų sąjungai Išeivijoje, kuri neseniai šį veikalą išleido.

Žinoma, minėta knyga dar nėra Lietuvos girių istorija, tačiau jau „šis tas“. Autorius čia pateikia daugybę gražių vaizdų, kurie nušviečia Tverų (Telsių apskrityje) girių istoriją ir ypač jų tvarkymą bei administravimą

„Bisui“, publikai reikalaujant, buvo padainuota J. Gaizausko lengvo pobūdžio dainelė ir žinoma Stebelio arija iš „Fausto“. Pasiekimas buvo didelis ir užtarnautas.

nuo carinės Rusijos laikų ligi paskutinės bolševikų okupacijos, dėl kurios ir šios knygos autoriui teko palikti Tverų girias, kurias saugodamas, ugdydamas ir globodamas išstis 22 metus dirbo.

Knygos autorius yra gimęs 1898 m. Lapmišky, prie Latvijos — Estijos sienos, bet jau ketvirtus metelius eidamas, buvo savo tėvų atvežtas į Pušinės valdiško miško pasodą, netoli Varėnų, kur jo tėvas Mykolas (vėliau Tveruose) ėjo miško žvalgybą — girininko pareigas. 1909–1918 m. Aleksandras mokėsi Petrograde, bet 1918 m. grįžo į Lietuvą ir su Tverais nesiskyrė ligi 1944 metų. 1922 m., išlaikęs egzaminus, buvo, paskirtas girininku. 1923 m. vedė Telsių gim-

Aleksandras Tenisonas, Žemaitijos girininkas (1922-1944) ir čia aptariamos knygos autorius.

nazijos mokytoją Aldoną Lotžinskaitę, įėjo į mūsų tautą žentū ir su ja ligi šio dienos, gyven-damas svetimoje Belgijoje, nebesiskiria.

Aleksandras Tenisonas, šis šaunus Lietuvos girių mylėtojas, savo knygoje pateikia labai būdingus ir drauge skirtingus 25 atskirus Lietuvos girių aprašymus, kuriuose, rašydamas labai lengvu, visiems suprantamu, gyvu stiliumi, vedžioja skaitytoją po Šlapgirio, Tverų, Plungės, Stalgėnų, Alksės ir kitas girias, žemaitių ežerų pakrantes ir parodo didžiulį šio krašto grožį. Būdingi ir labai įdomūs medžioklės aprašymai, įvairūs nutikimai miškuose, miško medžiagos vagystės įskaitant. Vienkarti aiškėja, kad didžiausios Lietuvos miškų vagys buvo cariniai ir naciški vokiečiai, o vėliau raudonieji bolševikai ir jų raudonoji armija.

Iš daugelio autorių užuominų aiškėja, kaip nelengva buvo nepriklausomybės metais, atgavus iš vokiečių suniokotas girias,

atkurti grynai lietuvišką miškų administraciją ir atkurti miškus. Bet visa tai buvo uoliu darbu ir geru pareigūnų pasiaukojimu padaryta. Ypač įdomus ir dėmesio vertas, autoriaus plunksna labai jautriai parašytas, skyrelis (162-167 pusl.). „Kaip žydi Žemaitijos girios“. — „Tai ne ugnis, ne dūmai, ne miško gaisras — tai pražudę eglynai, mūsų melynios girios...“

Autorius įdomiai pavaizdavo ir paskutiniuoju metu įvykius, ypač Sovietų surežisuotą Lietuvos žemės dalijimo komediją. Ypač krinta ir ausi mažazemio Venckaus žodžiai, kai pastarajam komiška siūlo žemės, o šis neima. — „Gatni žemės neįpirks, dovanai!“ — sako komisijos pirmininkas. O Venckus ryžtingai atsako: „Žinoma, malonu turėti tos žemelės, bet tik savą, pirktą ar paveldėtą iš tėvų. O čia... atimta. Ne, pone girininke! Mano protu, tas taip nepasileks, turės kitaip būti...“ — O iš kur tas Stalinas toks bagots, kad mums žemės dovanuoja? Tai jis ir mano žemelę gali kitam padovanoti“ (228 pusl.). Žinoma, taip ir buvo: pokario metais atėmė, kitam padovanojo...

Išpūdingai ir jautriai autorius aprašė ir „paskutinę medžioklę“ Žemaitijos giriose, pagaliau, pasitraukimą iš jų po 22 metų pamėgto darbo. Knygos pabaigoje (323-358 psl.) dar pridėta įdomi istorija Justino Serūno, iš Jerubaičių, kuris, būdamas silpnas ir neturtingas, daugelį metų be galo kantiškai kovojo už iš jo tėvų atimtą žemės sklypą su daugybe Oginskiais ir bylą laimėjo. Beje, ši įdomi istorija, pagal veikalo planą, būtų gal geriau tikusi knygos pradžioje ar viduryje.

A. Tenisonas, paruošdamas įdomų veikalą, suregistravo daug retų faktų, kurie įdomūs ne tik tai mums, bet bus be galo įdomūs tiems, kurie ateityje rašys Lietuvos miškų istoriją. Taigi ir tokių faktų pateikėjas — knygos autorius, kūręs Lietuvos miškų administraciją ir rašęs jos istoriją, įsirašęs į mūsų kultūros istoriją eiles.

PASAS I SOHO

Londonas turi tokį rajoną, kuris vadinasi Soho. Ten apsiejai yra klubų, barų ir restoranų, kartu, žinoma, ir tokių vietų, kurias retkarčiais policija mėgsta patikrinti. Ten yra rinkinių porceliano parduotuvių, ir smuikų tau specialistas pagamins Soho.

Dabar Soho draugija išleisdino knygelę apie tą Soho. Ją parašė du žurnalistai, o draugijos nariai padėjo surinkti įdomesnių atsiminimų. Knygelė pavadinta „Passport to Soho“. Iš tos knygelės sužinome, kuriuose restoranuose ar baruose lankydavosi Dylan Thomas, Salvador Dali, Wyndham Lewis, karikatūristas Low, Jack Solomon ir kiti.

Pati gal įdomiausia istorija yra apie Einsteina, kuris mėgdavo pasidėti „Quo Vadis“ restorane. Ten vis grodavo smuikininikas Jass Heifetz. O kai kažkas tame restorane ruošė labdarybės pobūvį, tai organizatorius paprašė Heifetzą ką nors paduoti, bet reikėjo pianisto. Surado jį Elneština.

— Paklausk jį, — paprašė pobūvio organizatorių Heifetzas, — ar jis moka skambinti čardasą.

Organizatorius nubėgo klausti Einšteinas moko, ir kai jis sugrojo, publika parodė didelį pasitenkinimą. Paskui jie grojo kadenzą, kurią Einšteinas taip pat mokojo. Heifetzas rodė visą savo išradimą, ir, matyt, dėl visu to jo išratymų į pabaigą visų metu Einšteinas kažkaip pavėlavo laiku istoti, kur jam reikėtų. Tai sureizęs Heifetzas paskui paklausė jį:

— Kas gi tau atsitiko, ar nemoiki skaičiuoti? — Na, visi dalykai yra relatyvūs, ar ne? — atsakė jam mokslininkas.

NAUJA ANTANO MACEINOS KNYGA

(Atkelta iš 1 psl.)

si ne kurios nors religijos skelbiamu apreiškimu, nes toks darbas būtų jau ne filosofinio o teologinio pobūdžio. Jis tik esamas religijas, kaip pats sakosi, su jų skelbimais traukia į metafizikos teismą, žiūrėdamas, kaip filosofas, kiek jos šiam teisme atsilaukia.

Drašos skaitytojai

Pradedant skaityti Maceinos knygą, prisimena viena lėktuvo avarija Andų kalnuose. Su juo nukritę keleiviai, šalčio ir bado kankinami, siunčia tris pajėgiausius iš savo tarpieškoti pagalbos. Šie pirmiausiai turi perkopti vieną gana aukštą kalnagūbrį. Vienas grįžta atgal, bet du pajėgia persirangyti per viršūnę. Ir

ką jie pamato anapus? Didįjį vandenyną ir žaliuojančius slėnius.

Panašiai yra ir su knyga. Pradžiai ji yra gana sausa bei sunkoka. Bet tos pradžios reikia Maceinos minčiai suprasti, bei jo nusibrėžtai gairei. Cituodamas Tillichą, autorius sako, kad filosofija „neprivalo apreiškimo svarstyti kaip savo objekto, bet ji neprivalo ne praieiti pro jį, tarsi jo iš viso nebūtų“ (15 psl.). Kitaip sakant, filosofija neturi tapti teologija, bet kartu ji neturi ne praieiti pro religiją, nes religija iš tikrųjų apeliuoja į mąstantį žmogų. Gi mąstantis žmogus šioje knygoje ras puslapių su tokiomis giliomis ir gražiomis mintimis, kurias norėtusi tiesiog išsiaištinėti.

(Bus daugiau)

Tel. PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
2558 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akusherija ir moterų ligos
Ginekologinė chirurgija
6449 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building). Tel. LU 5-6446
Pirmą ligonius pagal susitarimą
Jei neatsiliepiu, skambinti 274-8004

DR. VL. BLAZYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
Marquette Medical Center
6132 So. Kedzie Avenue
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. 9 iki 12 val. vakarų.
Šeštad., nuo 1 iki 2 val.
Pagal susitarimą
Ofiso telef. WA 5-2670
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

Tel. Ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1 iki 6 v. popiet.
Antrad., penktad. 1-5, treč. ir šeštad. tik susitarus

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
Tel. — GR 6-2400

Val. pagal susitarimą; pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penkt. 10-4; šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477, Rez. 246-2839
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGAS

Specialybė — Nervų ir Endokrinės ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rezid. tel. — GI 8-6373
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA

6132 So. Kedzie Ave. WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiu, skambinti: MI 2-0001.

Tel. — BE 5-3893
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė Akų Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. — PR 8-2220
DR. JANINA JAKSEVIČIUS
JOKSA

VAIKŲ LIGOS
2636 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3944 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. JUCAS
DERMATOLOGIJA — CHIRURGIJA
1002 No. Western Avenue
5214 No. Western Avenue
Tel. atsakomas 12 valandų
489-4441 — 561-4605

Apstomokas skelbtis dien. DRAUGE, nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis. Gi skelbimų kainos visiemis prielamos.

Apstomokas skelbtis dien. DRAUGE, nes jis plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis. Gi skelbimų kainos visiemis prielamos.

[staigos ir buto tel. 632-1381]
DR. FERD. VYT. KAUNAS
BENDROJI MEDICINA
1407 S. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7
Išskyrus treč. ir šešt.

Tel. ofiso ir buto: OLYMPIC 2-4158
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Išskyrus trečiadienį
Seštadienis 12 iki 4 val. popiet.

Tel. REHane 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. popiet. ir 6-8 val. vak. Šeštad. pagal susitarimą o trečiadieniais uždaryta

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGAS
KEDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet.
Ofiso tel. RE 7-1168; rezid. 259-2919

Ofiso HE 4-1818; Rezid. PR 6-9901
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Specialybė vidaus ligos
2434 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 2 iki 7 v. p. Tik susitarus

OPTICAL STUDIO
VIOLETA KAROSAITE
1051 So. Washenaw, tel. 778-6766
Pritaikomi akiniai pagal gydytojų receptus
Didelis akinių rėmų pasirinkimas
Val. pirm., antr., penkt. 10-5.30
Ketv. 18 v. vak. Šešt. 10-4 v. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

Tel. — 282-4422
DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA

Ofs.:
111 NO. WABASH AVE.
4200 NO. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
(Kalba lietuviškai)

2618 W. 71st St. — Tel. 737-4149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir „Contact lenses“
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLIES IR PROSTATO CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet. ir ketv. nuo 5-7 vakarė

Ofiso tel. 776-2380, rez. 448-3345
DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS

Adresas 4255 W. 63rd Street
Ofiso telef. RE 5-4419.
Rezidencijos telef. GR 6-0677
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 1 iki 3 val. popiet.

Ofiso tel. HE 4-2123, namų GI 8-6198
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS

2454 West 71st Street
Val. pirm., antrad., ketv. ir penktad. 2-5 ir 6-7 — 12 anksčiau susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

Ofiso tel. 596-3166; namų 636-4880
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6234 S. Narragansett Ave.
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 2-7
Seštadienis pagal susitarimą

„Mano siela, žvilgėk liūdesy“

Nauja poeto Leonardo Andriekaus knyga

VLADAS ŠALTMIRAS

Leonardas Andrieikas. UZ VASAROS VARTŲ. Lyrika. Išleido Pranciškonai, New Yorke, 1976 metais. Iliustravo Telesforas Valius. Knyga 80 psl., kaina 3 dol., gaunama ir „Drauge“.

Paėmęs L. Andrieiaus poezijos knygą ir ją greitomis skaitydamas, ieškai deimantėlių, stabteli prie taiklios metaforos, ja susižavi, užverti knygą ir mintinai kartoji ką tik perskaitytą:

Kai tu verki,
Man jau nėra gyvenimo
(p. 48).

Kaip gražiai, pagaunančiai pasakota! Paprasti, proziniai du sakiniukai; proziniai tikrai atskirai palinti, o sudėti į vieną, jie staiga įsielektrina ir tampa poezija. „Kai tu verki — man jau nėra gyvenimo“. Pirmajam išpūdui prasmės žmogus neieškai lyrikoje. Visiškai ne tai svarbu, kokia asmeniška simbolika poetas bus apkrovęs savo žodžius. Prasmės ieškoti — jau analizės reikalas. Galima įvairių įvairiausių raišioti metaforų virvagalius, ir kiekvienas recenzentas ar kritikas tą pačią knygą interpretuos skirtingai. Interpretacijos galimybių, iš tikro, yra šimtai. Jos gali daug pasakyti ir savo išradingumu nustebinti net ir patį poetą. Bet lyrikos paslaptis ir poeto talentas glūdi tame, kad per vieną akimirką užsimezga ryšys tarp poeto ir skaitytojo. Juslinis ryšys. Kažkas verkia, ir poetui nebėra gyvenimo. Lietuva verkia? Gal Rūpintojėlis? Kristus verkia? Ankstyvesnėje knygoje „Saulė kryžiuose“ L. Andrieikas kalba apie verkiantį Dievą. Kaip ten bebūtų, esminis mums poeto jautrumas pasauliui. Kūrybos proceso metu poetas privalo mylėti pasaulį labiau už save, nes tikrieji poetai, rašytojai yra žmonijos širdis ir sąžinė. Širdies L. Andrieiaus poezijoje yra daug, kartais net per daug. Mat, lyrinė poezija viename gale yra grožis, kitame — psichoterapija. Rasai vidurį ne visada lengva. Iš tikro, to aukso vidurio ieškodami, poetai prasigalinėja visą savo gyvenimą. Pažabosi širdį, bus sausa, kad ir ritminga, žaviomis metaforomis nusagstyta eilėdara; paleisti širdį į lankas — eilės imsi tirpti nedovanotiname sentimentaltume.

L. Andrieiaus poezija yra be galo liūdna. Taip liūdnei kalbėjo praeities poetai, kuomet lietuviškoji raštija kruvinai bandė išpildinti savoje žemėje. Istorija nesikartoja. Ji užlieja mus vis naujais refrenais. Šiandien mes esame ne tik raštiga, bet ir rašli tauta, sugebanti groti visomis kultūros stygomis. Bet ir vėl likimas užstūmė mus ant skardžių. Pas visus mus dėl to isirėžė gilus, užlopintas sielvartas. L. Andrieikas nesibodi sielvartingai prašnekti:

Tu kankini mane,
Žiaurus galvądu,
Ir užgimė daina
„Liūdna, gaudi...“
(Sielvartas, p. 30)

Sielvartinga siūlė nusidriekia per visą L. Andrieiaus poezijos knygą. Liūdesys, gaudulys, ašaros, naktis, šurpulis — poeto integralus žodynas. Dėl tų atsikartojančių, minorinių tonacijų kažkaip imi baimintis, ar nebūsi poetą užvestas ant munchiško tilto. Bet klystume, manydami, kad poeto eilės teegzistuoja vien niūrios spalvos. Jei jos ir dominuoja palėte, jas atsirenka pats poetas. Kodėl? Gal liūdesys poetui yra savotiška būtinybė, nes tik

Poetas Leonardas Andrieikas

Nuotr. V. Maželis

liūdesyje jis sugeba poetiškai-siai išsakyti.

Si vasara tokia brandi —
Giesmių ir spindulių pilna,
O tu versmės neatrandi,
Kur gimsta liūdesio daina.
(p. 24).

Čia, iš tikro, įdomiai pasakota. Poetas žvelgia į brandią vasarą, giesmių ir spindulių kupiną, bet nei spinduliai, nei giesmės jo nedžiugina, nes džiaugsmas nėra jo stichija. Atvirkščiai, brandi vasara užtemdo jam įkvėpimą ir poetas neberanda versmės dainai, nes jo tikroji poetinė versmė yra liūdesys. Poetas savo kūrybinės buities prasmę suveda į vieną, jo poetinį credo nusakančią, eilutę:

Mano siela, žvilgėk liūdesy
(p. 39)

Liūdesyje poetas ne tik neskesta, nerezignuoja, nesukrenta į kokią juodą anti — medžiagos pradžią, bet žvilga joje, kaip koks brangakmenis, todėl, egzistencinė prasmė, poeto liūdesys gal greičiau turėtų būti supras-tas kaip poetinė metafora.

Eilėraštyje „Poetas“, L. Andrieikas šitaip prašneka:

Neprakeik, o žmogau, šviesos metu,
Jei atskirtas nuo saulės jauties,
Neprakeik šios nakties!
(p. 56)

L. Andrieikai poeto buitis yra egzistencija naktyje, tamsoje. Ir jis tesia tame pačiame eilėraštyje:

Tai toga, kuria tu apsisiautęs,
Su nematomom saulėm kalbi,
Jog buitis nuostabi.

Naktis, tamsa poetui yra toga, kuria jis teatrališkai apsisiaučia. Šitose eilutėse pasikartoja ta pati liūdesio būtinybė. Mums įdomi šios strofos tariama priešingybė: poetas apsisiaučia liūdesiu, o kalbasi su nematomomis saulėmis. Tos saulės galėtų būti L. Andrieiaus poezijos religinis aspektas, apšviečias jo žmogiškąjį spurdė-

jimą, su kuriuo jis vaikšto ant briaunos tarp žemiškos traukos ir praeinamybės. Poeto pašaukimas įprasminamas paskutinėje strofoje:

Ir tu būsi nokturnų poetas
Šviesos metų ženkle —
Visagalis valia.

Galutinėje analizėje, poetas yra Viešpaties valios skleidėjas.

Šitaip maždaug galima būtų aiškintis L. Andrieiaus poeziją, nors joje yra daug prieštarų vaizdų ir jausmų antplūdžių, daug miniatiūrinių juslinių detalių, kurios nebūtinai sukreina ir prasmingą mozaiką, nes tokia yra lyrinė poezija: ji nužymi atsitiktinius žmogiškųjų išgyvenimų, žmogiškosios kasdienos išpūdžius. L. Andrieiaus kalba neįmananti, be egzotinio, atgyvento žodyno. Jo kalba yra šuoliuojanti, norinti kuo trumpiausiai, suglausti išsakyti vaizdus ir jausmus. Jis bando suportuoti kasdieninę kalbą, įprastinei frazei suteikti poetinį turinį. Ne visados jam tai pavyksta, bet dėl to nuogąstauti netektų. Tik rinktinis leidinys sukaups savyje pačius geriausius poeto eilėraščius. Poetui betgi reikėtų susirūpinti tokiomis strofomis ir eilutėmis, į kurias poetinis turinys visiškai nesugebėjo prasisiverbti. Pavyzdžiui:

O, poetiška naktie,
Argi neįkvėpsi nieko,
Kas šioje padangėje po mirties
Ilgėliau palieka
(p. 57)

Čia jau prastoka, gerai pažįstama proza. Daugiau pavyzdžių neteiksime. Poetas ir pats sugebėjęs pasirinkti tai, ko šioje knygoje nebūtume pasigėdę.

Recenzijoje surašytos atsitiktinės išpūdžių nuotrupos jokiū būdu nesuteikia tikro knygos vaizdo. Recenzento tikslu tebuvo bandymas atsekti kai kuriuos poeto kūrybinius šaltinius.

NE DUONOS IEŠKAU — AKMENIO

ARKADIJUS VINOKUR

Raudok, kiek lenda,
Kad tavo sąžinė
Čebatais mūdo,
Išspausk dar vieną
Kruviną asarą,
Kad padėtum ant prisiminimų tašką.

Dabar prieš akis
Naujas gyvenimas —
Kabinis už jo
Kaip už patrakusio arklio.

Šis rūšas greit mirs —
Jau stogas gabalais išplyšo,
O pamatus suėdė žemės vabalai.
Aplink kiekvienas krūmas šaukia:
— Invalide!
Tu atities ne veltui netekai!

Susidūręs su praeitimi,
Lyg į stulpą atsitrenkia.
Buvau apakintas dabartimi,
Nes tiesą kažkas nuslėpė
Kaip brangakmenį.

Dabar rausiuosi šiukšlėse,
Išalkęs lyg dešimtys tūkstančių,
Ne duonos ieškodamas — akmenio...
Tik kur, prakeiktieji, užkūšot jį?

Pamišęs bėgu,
Vienišumą užsimetęs ant rankų,
Bėgu, ieškodamas prarajos,
Kur galėčiau jį nugramzdinti.
Paskui mane!
Paskui mane, atsiskyrėliai!
Šoksim suktingi kartu ties giliaja...

Uždekim paskutinę žvakę,
Sugrąžinkim surūdijusią duonos plutą

Jauno poeto Arkadijaus Vinokuro eilėraščiai iš viso pirmą kartą buvo atspausdinti „Draugo“ kultūriniam priede š. m. gegužės 1 d. 1973 m. Jis turėjo progos iš Lietuvos ir Sovietijos išvažiuoti Izraelin. Šiuo metu gyvena Švedijoje. Laiske, pridėta prie čia spausdinamų naujų eilėraščių, be kita ko, apie Švedijos lietuvių įsiai rašo: „Aš taip apsidžiaugiau, sutikęs juos. Po to buvau pakviestas į Švedijos lietuvių jaunimo organizacijos kūrimą. Pirmieji organizacijos nariai tai tik dešimt žmonių šešiolikos — dvidešimt trijų metų amžiaus. Ir pirmasis mūsų programos punktas — suburti kuo daugiau jaunimo. Man tik keista, kodėl jau anksčiau tokia organizacija nebuvo įkurta... Vienų žodžių, man visa tai — gyvybės eliksyras. Nuotraukoj matyti mūsų suvažiavimas Gotlande. Sala tik 250 kilometrų nuo Lietuvos! Mes ją visą apvažinėjom. Šitoji nuotrauka prie 11 šimtų, bažnyčios. Nuotraukoje iš kairės į dešinę: prof. J. Lingis, jo žmona, Marytė (viceprezidentė), žemyn žiūrintis — Kąjus, šalia Regina, aš pats, K. Gumauskas, dailininkas E. Budrys, sėdi Kąjaus brolis Marius. Tiesa, anoji Marytė yra jų sesuo“.

Ir, iškrapštę lašą iš stiklo,
[kelia, ubagai!]

Jau seniai pradingo
Sodžius užu miško,
Vėl laukai, laukai
Išsklido į šalis,
Dulkėse įstrigo
Žingsnių aidas,
Akyse suspindo
Saulės rutulys.
Dar ilgokas
Kelio galas laukia,
Bet jau matos
Pasakų piliis.
Tik dangus
Paraudęs apsiniaukia,
Man išvydus
Paslapties duris.

Bertolt Brecht ir jo „Trijų skatiku opera“

JULIUS VEBLAITIS

Bertolt Brecht (1898-1956)

Yra skaudu, kai šeima netenka savo artimo žmogaus, o nuostolis tautos yra tiesiog sunkiai suvokiamas, kuomet iš gyvųjų tarpo ne laiku pasitraukia meno, literatūros, muzikos arba mokslo kūrėjai. Nesunku įsivaizduoti, kiek Lietuvai (ir žmonijai) būtų buvę padaryta naudos, jeigu, sakysim, likimo būtų buvę lemta mūsų Mikalojui Čiurlioniui savo genialų kūrybinį darbą tęsti iki giliios senatvės...

Vienų metų laikotarpyje (1955-56) mirė trys žymūs vokiečių rašytojai: Thomas Mann, Gottfried Benn ir Bertolt Brecht. Galima drąsiai teigti, kad jie savo raštais buvo iškilę ne tik vokiečių kalbančiuose kraštuose Europoje, bet taipgi ir plačiajame pasaulyje. Thomas Mannas savo kūryboje vaizdavo žlunganti miestelių luomą ir, būdamas skeptikas — pesimistas, pranašavo savo kartos pražūtį. Politikai jis buvo nuosaikus kairysis ir drąsiai kovojo už humanistinius liberalias bei demokratines idėjas. Gottfried Benn, kilęs iš prūsų, turėjo nepaprastai aštrų ir šviežią intelektą. Jis pasireiškė kaip puikus essayistas, bet žiūrėjo į dabarties dvasią nihilistiškai ir pramatė visų konvencinių vertybių išblėsimą. Tačiau iš jų visų bene daugiausiai kontraversijos

susilaukė Bertolt Brecht Mat, jis buvo kitoks: aštrus ir radikaliai skirtingas. Visų pirma, jis nesilaukė literatūrinės konvencijos ir kandiniai panaudojo savo talentą, išskeldamas nuskriaustųjų vargą. Jo raštuose dvelkia marksistinės filosofijos dvasia. Bet tokie garsūs rašytojai kaip Carl Zuckmayer, Max Frisch, Friedrich Duerrenmatt, Thornton Wilder, Tennessee Williams, Samuel Becket ir kiti priipažįsta, kad jie buvę paveikti Brechto galvosenos. Jų raštuose taip pat jaučiame šio maištingojo dramaturgo įtaką.

Bertolt Brecht savo audringam gyvenime klapojo po įvairius kraštus: Austriją, Daniją, Suomiją, Sovietų Rusiją, Jungtines Amerikos Valstybes, Šveicariją, pagaliau apsisotojo Rytų Berlyne, kur jis vadovavo vadinamam Berlyno Ansambliui (Berliner Ensemble). Jis tikėjo, kad Markso teorijų dėka bus galimas socialinės lygybės ir žmoniškumo įgyvendinimas. Dėl to jis susilaukė iš vakariečių kritiku aštrų kaltinimų. Tačiau jis buvo ir tebėra labai kontroversinis ir komunistinių valstybių tarpe. Sakysim, Rusijoje tik vos kelios jo dramų tėra žinomos, nes ne vienos šio dramaturgo mintys ir jėms tepriimtinos. Rašytojas bu-

vo labai produktingas. Vien tik teatrui yra parašęs per 30 veikalų, jų tarpe: Motina Drasa ir jos vaikai, Galilėjaus gyvenimas, Kaukazo Kreidos Ratas, Būgnijimas naktį, Žmogus yra Žmogus, Gerasis Žmogus iš Sezuano, Ponas Puntila ir jo tarnas Matti ir t.t.

Tačiau bene labiausiai populiariumo sulaukė jo 1928 metais parašytas veikalas, pavadintas Trijų skatiku opera (Die Dreigroschenoper). Muziką sukūrė Kurt Weill. Dabartiniui metu veikalas yra rodomas garsiajame Vivian Beaumont teatre, Lincoln Centre, New Yorke. Šios žinomos, avangardinio tipo

operos kilmę randame 18-tojo šimtmečio John Gay veikalėle Beggars' Opera. Tad kodėl gi Brechtio Die Dreigroschenoper, parašyta prieš 48 metus, ir šandien nenustoja savo populiarumo.

Pirmiausia reikėtų atsiminti, kad jis buvo vienas iš pirmųjų Vokietijos dramaturgų, išdrįsęs išeiti „į karą“ su valdantiųjų luomu, atseit establishmentu. Ir jis tai darė atvirai ir ciniškai, tikėdamas sukrėsti žiūrovą iki jo sielos gelmių, priversti jį susimastyti ir įdėginti stebėtojo nervus. Ir, be abejo, jam tai pasisekė. Tai buvo tiesioginis išpuolis prieš dvasinį suirimą ir moralinį nuosmukį. Valdandčiojo luomo elgesys čia vaizduojamas lyg koks nusikaltėlių lizdas be moralės, siekias tik garbės, pinigų ir turto.

Trijų skatiku opera pradeda satyra prieš dekadentinę visuomenę. Čia tiesiog kaleidoskopiškai pristatomas Soho (Londono) padugnių vaizdas: scenoje pilna pasigailėjimo vertų elgetų, vagių ir prostitutėlių. Vaizdas yra tikrai groteskinis. Kiekvienas iš jų verčiasi savo amatais kaip imanydamas. Tų skurdžių būtybių fone pristatomas žiaurusis Londono vagių ir plėšikų vadas Macheath, geriau žinomas kaip Mack the Knife. Čia jį vadinsime Peiliu. Šioje vietoje yra dainuojama nors kiek ir banali, tačiau

(Nukelta 4 psl.)

Penki kunigaikščiai švine

RIMA CERKELIONIENE

Vytautas Kašuba, vienas pažįstamiausių lietuvių skulptorių išėvijoje, jau daugelį metų giliai domėjosi Lietuvos senove, ypač didžiųjų kunigaikščių gyvenimu ir jų asmenybėmis. Tasai Lietuvos laikotarpis jam žadino nenumaldomą ilgį, žavėjo didžiųjų valdovų paslaptingumą, jų dvasinę jėgą ir neeilinį pasiekimą.

Sios studijos atspindį jo naujam kūrinį — penkių kunigaikščių medalių seriją. Tai yra dviejų pėdų skersmens plakto švino reliefiniai portretai, kuriuose matome karalių Mindaugą ir keturis didžiuosius kunigaikščius: Gediminą, Algirdą, Kęstutį ir Vytautą.

Švino kalimo technika Kašuba yra senokai pamėgęs — jau 1964 New Yorko pasaulinės parodos metu, Vatikano paviljone, jis skulptūriniai apavidalino religinio teksto ištraukas. Švinas itin tinka mūsų valdovų portretams. Šio metalo prislopintas pilksvas žibėjimas perkelia žiūrovą į paslaptingus viduramžius, kuriuos mes natūraliai rįsam su tamsių šarvų žvilgesiu.

Kiekvienas iš tų portretų savyje slepia skirtingą individą, kurį daugiau jaučiame jo dvasinė būseną, bet ne bruožų įvairumą. Nors Mindaugas ir ne Gediminaitis, tačiau visų penkių pagrindiniai bruožai, ypač charak-

teringa dominuojanti nosis, pasikartoja visų veiduose. Darbai atsuoja jėgą, išreiškiančią valdovų galią, orumą ir didingumą. Nežiūrint, kad žiūrovas juos priima kaip simbolius, kartu jie savyje slepia žmogiškas savybes, kurias taip norisi giliau suprasti ir nuodugniau išjausti.

Iškylus Vytautą, kuris yra karališkuose drabužiuose, visi kiti valdovai vilki šarvus.

Nors šarvai yra kūrybiniai improvizuoti, tačiau jie dvelkia autentiškumu. Skulptorius kiekvienam kunigaikščiui sukuria savitą aprangą, kuri pabrėžia jo charakterio ar padėties pagrindines savybes. Giliai užmaukti šalmai saugo kunigaikščių galvas, o geležinės pirštinės išryškina jose slypinčių rankų jėgą; kardai, skeptrai ir skydai simbolizuoja paskiro valdovo padėtį. Raštais išraižyti šarvai dengia jų visų krūtines. Portretai apjuosti raidėmis, kuriomis išrašyti kiekvieno kunigaikščio vardas, titulas ir valdymo metai.

Kašuba, lyg norėdamas pabrėžti, kad šie didingi žmonės nesutalpinami į jokių rėmus, leidžia šarvų ar skydų formoms pralaužti medaliono sienas ir jas pratęsia už apskritimo ribų.

Bendras įspūdis yra monumentalus. Norėtųsi, kad šie medaliniai rasti vietos mūsų visuomenėje.

Vytautas Kašuba

Didysis Lietuvos Kunigaikštis Kęstutis (plaktas švinas, 24" diam., 1976)

Nauji leidiniai

• **SVIETIMO GAIRĖS, 1976 m.** Nr. 14. Lietuviškojo ugdymo žurnalas mokyklai ir šeimai. Leidžia JAV LB Svetimo Taryba. Žurnalas išeina du kartus per metus. Redaguoja Pranas Karalius, 12470 Snow Rd. S. Newbury, P. O. Burton, Ohio 44021. Administruoja Stasys Rudys, 415 Plum Street, Michigan City, Ind. 46360. Prenumeratos kaina metams 3 dol., atskiro numerio kaina 1.50 dol. Žurnalo mėnatas — Lietuvos fondas.

Šiame numeryje Juozas Žilionis mini mokytojo Stasio Barzduko 70 metų sukaktį. Pats Stasys Barzdukas rašo temą "Galiojančios normos, ne palaida bala". Vida Augulytė kelia klausimą: ar su literatūra mūsų mokykloje tikrai taip blogai? Jolita Kavaliūnaitė nagrinėja Balio Sruogos dramą "Milžino paunksmės" momentą. Vilius Bražėnas kalba apie perdirtąją kartą. Duodamas Svetimo Tarybos pirm. St. Rudžio pranešimas JAV LB VII Tarybos IV sesijoje. Teikiamas taipgi Kultūros Tarybos pirm. Anatolijaus Kairo kultūrinės veiklos plano projektas. Įdomūs taipgi plaušai mokytojų atsiminimų ir visa kita, su pedagoginiu darbu susiję, apžvalginė medžiaga.

• **"WE WILL NOT".** Chronicle of The Catholic Church in Lithuania, No. 11. Translation of authentic First-Hand Reports from Soviet-Occupied Lithuania. Published by The Lithuanian Roman Catholic Priests' League of America, 64-14th Road, Maspeth, Long Island, New York 11378.

Leidiny 40 psl. Tai pažodinis vertimas anglų kalba šio pagrindinio Lietuvos katalikų lei-

Buvo Kauno sėdimojų ateitininkų pirmininkas, Vakarų s-gos gen. sekretorius, LGSF sporto klubo pirm. Nacių kalinys. Atvykęs į JAV veikė Lietuvių Bendruomenėje. Daugelio žurnalo ir laikraščio bendradarbis, atskirais leidiniais išėjo: Įvairių kraštų konstitucijos, 3000 anglų žodžių lietuviams, Lietuva ir Karaliaučius kraštas.

dinio. Priedas yra tik kun. Kazimiero Pugevičiaus, Amerikos lietuvių katalikų tarnybos direktoriaus, dviejų puslapių įžanga, kurioje skaitytoji trumpai nusiviečiama bendroji katalikiškos Lietuvos šiuolaikinė situacija.

• **THE CHURCH IN THE SHADOWS:** Chronicle of the Catholic Church in Lithuania. No. 12. Leidėjai tie patys kaip ir 11 numerio. Įvade pakartota ta pati kun. K. Pugevičiaus informacija.

• **NO GREATER LOVE...** The trial of a Christian in Soviet-occupied Lithuania. Tai anglų kalba aprašytas Lietuvoje nuteistosios ir koncentracijos lagerio ištremtosios Nijolės Sadūnaitės gyvenimo kelias ir teismas su jos pačios kalba, išgirdus sprendimą. Ir tai yra šio leidinio antroji laida — 15,000 egz., pirmoji laida buvo 5,000 egz. Leidinio gale duodamas ir dabartinis kalinės adresas, prašant skaitytojų jai parašyti bent registruotą laiškutį. Adresą čia pakartojame:

Sadūnaitė, Nijolė
SSR, Moskva
Uczredzenie 5110-I Zch.
U. S. S. R.

• **Juozas Vaišnoras. THE FORTY YEARS OF DARKNESS.** Translated by Joseph Boley. Lietuvių spaudos draudimo laikotarpis. Išeido Vakarų Europos Lietuvių sielovados centras, Bad Woerishofene, Vakarų Vokietijoje. Mecenatas prel. J. Karalius. Kongreso bibliotekoj Washingtono leidinio kataloginis numeris: 75-28895.

Leidiny 60 psl., skirstomas į šiuos temų skyrius: A People Left Speechless; Suppression of the Lithuanian Press; The First Russian-type Book; The Resort to Secret Press; New Books as Old. The Fate of the Unwanted Russian-letter Book; The Book Carriers; The Struggle Won; Consequences of the Long Suppression; Does History Repeat Itself?

• **KARYS, 1976 m. rugpjūčio** — rugsėjo mėn., Nr. 7. Redaguoja Zigmąs Raulnaitis. Administruoja Leonas Bileris. Metinė

Amerikos Valstybėmis". Kitos puslapių temos: apie mūsų kunigaikščių antspaudus, apie Lietuvos vėliavą ir kt. (M. Bogutis); mirtininkų gretose (O. Žadvydo); pagarba kariams pirmūnams (K. Markaus). Plati apžvalginė šaulių veiklos ir karinių žinių kronika.

• **SV. PRANCISKAUS VARPIS, 1976 m. rugsėjo mėn.,** Nr. 7. Mėnesinis religinio-patriotinio turinio laikraštis. Leidžia lietuviai pranciškoniai. Redaguoja kun. Viktoras Gidžiūnas, O. F. M. Administruoja kun. Steponas Ropolas, O. F. M. Metinė prenumerata 3 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: 341 High-and Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207.

Minint 750 metų sukaktį nuo šv. Pranciškaus mirties, nemažai leidinio puslapiuose rašoma apie šį šventąjį, taipgi duodamas jo "Saulės giesmės" vertimas lietuvių kalba (išversta Stasio Santvaro). Apšiai šiame numeryje pažerta ir mūsų poetų gražiai atrinktų eilėraščių. Rašoma dar apie žymiasis kunigaikščių Radvilų moteris (V. Dargirdaitė - Sruogienė), apie proslavų rezistenciją ir kt.

• **EGLUTĖ, 1976 m. rugsėjo mėn.** Lietuviškas laikraštėlis vaikams išėvijoje. Leidžia Nekaltai Pradėtosios Marijos seserys. Redaguoja: ses. Ona Mikailaitė, Elena Juknevičienė ir Danguolė Sadūnaitė. Prenumerata metams — 7 dol. Redakcijos ir administracijos adresas: Eglutė, Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. 06260.

Dviejm spalvom spausdinamas, gausiai piešiniais iliustruotas, eilėraščių, apsakymėlių, pasakų ir kitokių vaikų skaitynių kupinas žurnaliukas.

PASKIRTA OHIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ PREMIJA

Kasmetinė Ohio Lietuvių gydytojų sąjungos kultūrinė premija šiemet paskirta dr. J. Cadow'ui. Premija yra 1000 dolerių. Dr. J. Cadow'ui ji paskirta už rūpestį liuanistika šiame krašte ir už sukaupimą liuanistikos rinkinio (Lithuanian Collection) Kento valstybiniam universitetui. Rinkinyje šiuo metu jau turi 8000 knygų bei periodinių leidinių.

• **ATMINIMŲ TURTAS.** Moksleivių metraštis. 1975 - 1976 mokslo metai. Kristijono Donskio aukštesnioji liuanistinė mokykla Chicagoje. Viršelis dail. Petro Aleksos. Paruošė spaudai Regina Kučienė. Techninė priežiūra — J. Bagdono ir D. Bindokienės. Nuotraukos Vlado No-reikos. Spaudė M. Morkūno spaustuė.

Didelio formato, 112 psl. leidiny, reprezentuojantis šios mokyklos darbą.

• **VILTIS, Volume 35, No. 2,** June - September, 1976. A Folklore Magazine. Žurnalą anglų kalba redaguoja ir leidžia V. F. Beliajus, P.O. Box 1226, Denver, Colorado 80201. Metinė prenumerata 5 dol. Liaudies muzikai, dainai, šokiui ir tautodaili skirtas žurnalas, kuriame vis būna ir lietuviškos medžiagos. Šiame numeryje nuotraukomis ir plakatais anonsuojama šių metų mūsų tautinių šokių šventė.

• **VILTIS, Volume 35, No. 3,** October - November, 1976. Šiame numeryje daug vietos skirta indėnų ir graikų šokiams, bet yra užuominų ir apie lietuvių.

B. Brechtas ir "Trijų skatų opera"

Atkeita iš 3 pusl.)

sunkiai pamirštama baladė apie Peilį, kuri nuskaido visą jo nuskaitimų litaniją. Šiame veikale vokiečiai baladžių dainininkus vadina Moritatsengern, t.y. gatvės giesmininkai. Beje, ši daina apie Mack the Knife prieš 15 metų buvo tapusi ir Amerikoje labai populiari hit-song.

Trijuose šios populiariosios operos veiksmuose ir vaizduojami šio Peilio "didvyriškieji darbai", kai jis už tuos savo darbėlius vis kur nors pakliūva, bet iš visų kalėjimų vis išeina, lankščiai pasinaudodamas visos aplinkos suniekėjimu. Tačiau operos finale Peiliui kartuvės atrodo neišvengiamos. Minia laukia egzėkucijos. Nusikaltėlis dainuoja baladę ir prašo visų atleidimo už savo padarytas šunųbybes. Pasibaigus jo dainai, staiga pasirodo biznierių Peachum su "happy ending." Karališkasis pasiuntinys atvyksta ir praneša, kad Peiliui viskas dovanojama. Egzėkucija neįvyks. Jam suteikiama net pensija iki gyvos galvos... Choras polifonišku stiliumi dainuoja: "Žiūrėkit, klausykit, karališkasis pasiuntinys..." Polly ir Peilis labai laimingi. Jis ir sako: "Aš taip ir žinojau, kad būsi išgelbėtas." Čia Peachum patikslina, jog realybėje elgetų ir vargšų gyvenime taip nėra, nes karaliaus pasiuntinys retai kam tepasirodo. Nuėmus kilpą nuo Peilio kaklo, gatvės dainininkas vėl pasirodo su ta pačia melodija, kaip ir veikale prasidedant. "Viskas gerai baigiasi, kai pinigų nestinga," ir t.t.

Lietuvių liaudies išmintis sako, kad auksas ir pelenuose tviska. Geri dalykai, nors ir išprususiam žiūrovui, greit nenusibosta. Jau pats faktas, kad šis veiklas New Yorko off-Broadway buvo rodomas nuo 1954 iki 1960 metų, suteikia jam neeilinę vertę. Po vulkaniškos 1928 metų premijos Berlyne, teatro lankytojai buvo tiesiog priblokšti, išgirdę tokį atvira, be retorikos gražbylų išpuolių prieš establish-

mentą. Premjeroje ten prostitutės rolę vaidino kompozitoriaus Kurt Weill'io žmona, Lotte Lenya. Naciai, perėmę valdžią, dėjo pastangas iš visų Europos leidyklų tą operą atsaukti. Mat, norėta viską sudeginti ir sunaikinti... Bet taip neišėjo. Die Dreigroschenoper jau turėjo savo vertę ir prestižą. Socialinė neteisėybė ir korupcija turėjo riebią dirvą ano meto Vokietijoje. Oras buvo pritynkęs. Es lag in der Luft — sakydavo teutonų palikuonys. Ir štai atsirado rašytojas Brecht, kuris, susitaręs su komp. Kurt Weill, nutarė tą gyvenamąjį laikotarpį įamžinti. Juodu ir išugdė šią naują kritinio — satyrinio turinio operą. New Yorke režisierius Joseph Papp padarė kai kurių neesminių pakeitimų. Pvz. originale karališkasis — pasiuntinys scenon ijoja ant žirgo. Čia to nebuvo.

Muzikoje gausu džiazio tipo melodijų: kaip tango, fokstroto ir aplamai kabaretinės dvasios. Žiūrint retrospektu į Kurt Weill muziką, galima teigti, kad joje jaučiama logiško vientisumo dvasia. Ir taip viską susumavus, išeity, kad tiek literatūroje, tiek muzikoje sekė visuomet lydi sekme, jei ten yra kas nors aktualaus ir originalaus.

DR. GRIGO VALANČIAUS SUKAKTIS

Mūsų dienraščio bendradarbis, ekonomistas dr. Grigas Valančius rugs. 8 d. sulaukė 70 m. amžiaus. Gimęs 1906 m. rugs. 8 d. Užmedžių k., Alsėdžių valsč., Telšių apskr. Aukštųjų mokslių mokytojas, Haagoje, Vienoje, kur gavė valstybės mokslų daktaro laipsnį. Buvo finansų ministerijos patarėjas, Klaipėdos gubernatūros ekonominis patarėjas, organizavo Lietuvos žvejyba, steigė Statybos ir žuivies bendroves, skatino Lietuvos laivyno statybą, svetimomis kalbomis skleidė ekonominiais klausimais informaciją apie Lietuvą.

Chicago Savings Offers You A Choice Of These Beautiful

COLOR TV SETS

WHILE YOU EARN 6½% to 7¾% PER ANNUM IN OUR SPECIAL ACCOUNT

17" Diagonal COLOR

With \$1,500

You can have this 17" RCA XL-100 COLOR TV... and your money grows to \$1,887 in 72 months.

Or With \$2,000

And your money grows to \$2,282.08 in 4 years.

Or With \$5,000

And your money grows to \$5,558.48 in 2½ years.

Or With \$10,000

And your money grows to \$10,861.08 in 1½ years.

Or With \$20,000

And your money grows to \$21,824.81 in 1 year.

19" Diagonal COLOR Remote-Control

With \$1,500

You can have this 19" RCA XL-100 COLOR TV... with Remote Control... and your money grows to \$1,695.54 in 72 months.

Or With \$2,000

And your money grows to \$2,112.23 in 4 years.

Or With \$5,000

And your money grows to \$5,408.35 in 2½ years.

Or With \$10,000

And your money grows to \$10,551.99 in 1½ years.

Or With \$20,000

And your money grows to \$20,892.22 in 1 year.

MES KALBAME LIETUVISKAI

Enjoy Your TV NOW PLUS

EARN INTEREST

*Funds must remain in this special account for term of certificate. From your deposit, we deduct the cost of the item, but the interest you earn pays for it, plus gives you an additional gain of 6½% to 7¾% on your full deposit. Federal regulations require substantial interest penalty for early withdrawal.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

DES PLAINES OFFICE: 1080 GARDEN STREET, DES PLAINES, ILLINOIS 60018, TELEPHONE: 297-0730

ALMIRA OFFICE: 3404 WEST NORTH AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS 60647, TELEPHONE: 489-3113

MAIN OFFICE: 6245 SOUTH WESTERN AVENUE, CHICAGO, ILLINOIS 60636, TELEPHONE: 476-7575

Kultūrinė kronika

Švento Pranciškaus Asyziečio jubiliejus

Šiais metais spalio 3 d. sueina 750 m. nuo šv. Pranciškaus Asyziečio mirties. Šv. Pranciškus yra ne tik labai originalus šventasis, bet ir didelio pranciškonų ordino įsteigėjas. Jo ordinas išplitęs visame pasaulyje ir jo dvasios įtaka buvo ir yra didelė katalikų Bažnyčioje ir net atskirųjų brolių tarpe. Dėl to ir jo 750 metų mirties sukaktis minima visame pasaulyje. Lietuviai pranciškoniai taip pat visais galimais būdais stengiasi pagerbti savo Serafiškąjį Tėvą. Jie iškelia jo darbus pamoksluose ir spaudoje. Spalio 10 d., sekmadienį, Kultūros Židinio patalpose, Brooklyne, jie ruošia iškilmingą minėjimą, kuris prasidės 12 val. 30 min. koncertu su mišiomis, kurių pagrindinis celebrantas ir pamokslininkas bus vysk. Vincentas Brizgys. Mišių metu giedos vyrų choras "Perkūnas".

I iškilmės pakviestas ir Brooklyn's vysk. Pranciškus Mugaverio. Po pamaldų bus užkandžiai. Akademija su religiniu koncertu, paskaita ir literatūrinė dalimi prasidės 2 val. 30 min. Minėjimą atidarys vienuolyno viršininkas tėv. Paulius Baltakis, šv. Pranciškaus parafrazuotą Viešpaties maldą sukalbės garbės pranciškonas prel. Jonas Balkūnas, šv. Pranciškaus "Saulės giesmę" perskaitys aktorius Juozas Bulevičius, religinių giesmių koncerto programą atliks muziko Algirdo Kačanausko progai suorganizuotas vyrų choras, paskaita "Šv. Pranciškaus dvasios prasiškleidimas Lietuvoje" skaitys prof. Simas Sužiedėlis, progai pritaikintą savo kūrybą skaitys poetas Leonardas Andriekus. Šio jubiliejaus minėjimui bus paskirtas ir vienas "Aidų" numeris.

Organizuojama lietuvių fotografų paroda

Pradedant šių metų Lietuvių fotografų parodos organizavimą, Lietuvių foto archyvas atsakomybę ir darbo planavimą perdavė specialiai tam tikslui susikūrusiam fotografų komitetui, kuriui priklauso šie asmenys: Kazys Norvilas, Eugenijus Būtenas, Romas Bartuška, Rimas Damijonaitis ir Linas Regis. Parodos leidinių redaktoriai sutiko būti Eugenijus Būtenas, kuris paruos PARODĄ '75, perėmė metų parodos rinkinių fotografijų knygą. Redaktoriaus prašo, kad tie, kurie dar nėra pristatę savo darbų publikatų, juos būtinai tuoj pat prisųstų Foto archyvo adresu.

Parodos organizacinis komitetas fotografus kviečia dalyvauti šių metų Lietuvių fotografų parodoje-konkurse, kuris vyks Jau-nimo centre Chicagoje, š.m. lapkričio mėn. 19-28 d. Konkurse bus dvi nuotraukų grupės — juoda balta ir spalvota. Nuotraukos gali būti bet kokio dydžio, primontuotos prie tinkamo svorio kartono, nemažiau 8x10 in-

čių didumo. Kitoje pusėje turi būti užrašyta dalyvio vardas, pavardė, adresas ir nuotraukos pavadinimas. Su eksponatais reikia pristatyti ir nuotraukų dublikatus, kurie bus naudojami spaudai ir knygai PARODA '76. Kiek vienas dalyvis gali pateikti ne daugiau kaip dešimt nuotraukų. Galima dalyvauti ir su mažiau darbų. Nuotraukos rėmuose nebus priimtos.

Jury komisija, kurios sąstatas bus paskelbtas vėliau, atrinks nuotraukas parodai. Kita komisija, sudaryta iš patyrusių teisėjų (kviečiama iš Chicago Area Camera Club), išrinks premijuotinus darbus. Premijuojamas bus visas fotografo darbas, o ne atskiros nuotraukos. Laimėjimams bus įteikti pažymėjimai.

Nuotraukas reikia pristatyti iki lapkričio 12 d. šiuo adresu: Algimantas Kezys, S.J., 2345 West 56th St., Chicago, Ill. 60636, USA. Dalyvavimo mokes-tis yra 3.00 dol.

Vytautas Kašuba — Šv. Pranciškus Asyziečius (Nuotr. V. Maželis)

Nuomonės ir pastabos

PESIMIZMAS IR IDEALIZMAS LITERATŪROJE

Kam tiek pesimizmo, veltėmėnų kūryboje? Tiek verkšlenimo ir nebūties poezijoje, literatūroje? O universalumas? Nėra universalumo patriotizme; jis mūsiškas... Nėra pas mus jai ir gajumo, entuziazmo tam, ką turime, prie ko pripratome išvijojo... Tai tokia maždaug atrodo viena nauja kitų ir mūsų kritikos

bangos. Toks išpuolis kilo, pas-skaičius Jurgio Gliados straips-nį "Detalė, kuri užstoja visumą" ("Draugo" kultūrinis priedas š. m. liepos mėn. 3 d.). Prie viso to norėjusi dar truputį sugrįžti.

Suminėtoji kryptis primena se-snesnes, dar sensacingesnes ri-kiuojančias ir kiek nurimu-sias, bet laisvėje vis atgyjančias bangas. Jų gera pusė ta, kad su-kelia pagyvėjimą spaudoj.

Tačiau kalbamės lyg nežino-tume, kad joks kryptingumas (visuomeninis ar stilistinis) ir jokia "linksma" ar "pesimistinė" nuotaika kūrinyje nenustato jo vertės. Ir kam tai dar keliama? Ir gana rimtai. Dėl to, kad tokios mintys naujai suskamba? Kad jos išjudina sukietėjusias sąžines? Tikima, kad, nustatius lyg nau-ją linkmę, kai ką panaikinus, net kūrinių nuotaika pagerinsim mūsų kūrybos kokybę?

Dėl epitetų. Labai daug keistų epitetų pavartota Šekspyro. Ir tiem, kurie jį skaitė, žiūrėjo jo dramas ir plojo. Jis parodė juk aristokratų ir karalių (Henrikų)

ydos, bet buvo mėgiamas visu. Jam neprikišo (o gal?); palik ra-mybėje mus, parodyk tik kiek puikūs ir šaunūs esame mes. Ir gal todėl, kad, kaip B. Graham sako, visi žinojo, kad visi mes e-same nuodėmingi. Kai kurie dau-giau, bet visi nuodėmingi. Ir epi-tetai nuodėmingiesiems nepa-kenks.

Esam ir liūdnam žmoniški. Goethės "Werterio kančios" bu-vo tiek liūdnos, kad pastūmė ke-lias moteris net nusizudyti. Šian-dien to gal neatsitiktų. Net Šv. Raštas yra kiek liūdnas. Aprašo ir žmogaus ydas ir nuodėmes ir jam geresnė ateitis parodoma ne šioj žemėj. Ne jos turtuose. Milijonai tokių liūdnu, subjekty-viai kryptingų knygų yra literatūros istorijoje. Tad iš kur šį nau-ją mūsiškį ir kitų kritinį bangą spaudoj (nors žurnaluose nesijaucia)? Tokia banga gal nu-vesti ir prie kitų dalykų. Noru, "teorių", pagedavimų ir apelia-cijų i kūrėjo sąžinę, jo patriotiš-kumą (kur visi turi) ir moralę. Jis gal bus pakreiptas šiame ne-dėkingame istoriniame laike tei-singa kryptimi, bet nežinia ko-kiems kūrybos rezultatams.

Istorija visuomet negailestin-gai žengia savo kreiuv keliu. Ji keičiasi. Ji įtakoja ir įtakoja ra-šančias įvairiai. Mūsų didaktiš-kas Valančius, atgimimo Mairo-nis, kontroversinis Putinas ir iš-eivijos plunksnos turėjo savo ir psichinius kompleksus, savaip istorijoje ir dabar buvo ir yra ten-dencingai, savaip viduj kentėjo, savaip buvo subjektyvūs ir objektyvūs. Iš perspektyvos atrodo, jog išliks universalūs. Tad gal nėra reikalo šiautis bent prieš universalumą. Iki šiol literatūroj nevengta universalumo, temų atvirumo, nei išdykėlių indivi-duolių kryptingumų, nei liūdesio — pesimizmo, nes tai dailiojo rašto dalis.

Norėjusi sulaukti ir kitokios, su nauja kritikos bangos. Ir gal sulauksime. Tai bus tikrai nauja era, ir apie ją galima svajoti. Iš tokios eros, iš idealistinių rašytojų pavyzdžių ateina A. Rand (rusė). Jos straipsniai ir roma-nai "Fountainhead", "Atlas Shrugged" rodo idealius herojus, laimėčius kovą. To norime ir mes, ir tai gerai. Kažkodėl tik pas ją visa vyksta išsvajotoj ateity. Ne dabar. Ji mato ir išeitį iš da-bartinio dekadentizmo dar tik mokslinės fikcijos formose — knygose. Šių dienų literatūroj ir nemato nieko gero, tik realistus, kuriuos ir ji su panieka vadina pesimistais.

Bet klausimas, ar ji mums tin-ką? Ir ką mes, iš tikrųjų, lau-kiame iš literatūros. To realistiš-ko pesimizmo nenorėdami, ar mes fausimės namie abstrakčiai-me idealizme? Gal atsisiras mū-suose kas nors tarp šių dviejų? Bet ar tai nebus nei šis, nei tas? Kažkas pilka?

P. Mln.

EKSKURSIJOS I LIETUVĄ

Paskutinė šių metų ekskursija i Lietuvą išvyksta iš Bostono ir New Yorko
GRUODZIO 22 d. ir grįžta SAUSIO 5 d., 1977 m.
(Leningradas, Vilnius, Kaunas, Riga, Maskva ir Helsinkis)
KAINA TIK \$875.00
(double occupancy)

Prie šios grupės galima jungtis iš kitų miestų su papildomu mokesčiu, New Yorke.
REGISTRUOKITES IS ANKSTO — VIETŲ SKAICIUS RIBOTAS!
1977 metų ekskursijos i LIETUVĄ prasideda balandžio 6 dieną. Registracijas priimame dabar.

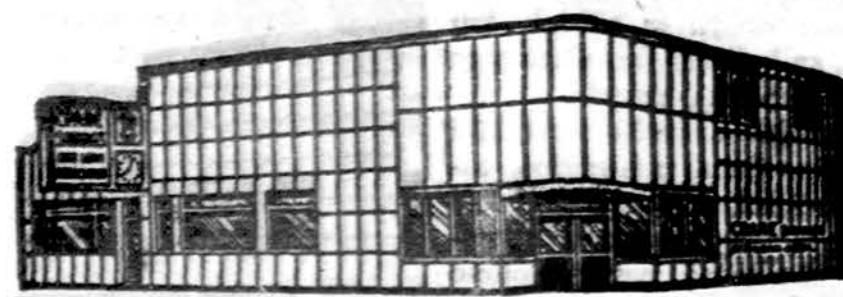
TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE
393 W. Broadway, p. o. box 116
So. Boston, Mass. 02127 — Tel. 617-268-8764
Savininkė: ALDONA ADOMONIENE
Air Fares subject to changes and Government approval.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

1. JEIGU TURITE GIMINIŲ AR DRAUGŲ LIETUVOJE ir norite atsiminti juos pasiųsdami siuntinį, žiemos sezo-nui ir ateinančioms Kalėdoms
2. MŪSŲ BENDROVE veikia nuo 1947 metų. Kiekvienais metais mes persiunčiame i Lietuvą greit ir saugiai tūkstačius siuntinių.
3. MŪSŲ BENDROVEJE Jūs visuomet rasite didelį pasi-rinkimą prekių labai vertinamos Lietuvoje.
4. JEIGU JUS NORITE PAKVIESTI IS LIETUVOS GIMINES mes parūpinsime reikalingus dokumentus.

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 South State Str.
Chicago, Ill. 60604
Tel.: WA 2-9354

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

B. R. PIETKIEWICZ, Pres.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083

PLENTY OF FREE PARKING PLACE

VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. — 9 v. r. iki 5 v. v.
ANTRAD. ir PENKTAD. — 9 v. r. iki 5 v. v.
SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

7 1/4 %	6 1/2 %	5 1/4 %
Mokamas už 6 m. sertifikatus. Minimum \$1,000	Mokama už 1 m. sertifikatus. Minimum \$1,000	Mokamas už investavimą sąskaitas.

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami kas 3 mėnesiai

Filmų įvairumai

STASĖ SEMENIENE

"SURVIVE!" yra gerokai bai-sus filmas, tačiau jo pasirinktos temos esminis heroizmas kažin kaip išnyra vykusiai sveikas. Tikrai nėra lengva apibūdinti šį filmą, o betgi negalima jo nu-dėti keliais pigiais žūviais. Rei-čia atsivėlgti ir i faktus, kurie turi jausminiai gilius kirčius. Tai nėra koks stiprus, meniškasis fil-mas, nei jis yra profesionalaus lygio, bet svarbu, kad neiškra-po fakto, ant kurio pastatytas, ir garbingai to pagrindo laikosi.

Kaip mes visi dar gerai atsi-mename iš spaudos, o ir vėl da-bar dėka stipraus filmo reklama-vimo laikraščiuose, "Survive!" yra apie tuos 16 atletų, kurie iš-liko gyvi Andų kalnuose, kai lėk-tuvos su 45 keleiviais sudužo 1972 m. sniego kalnynuose. Jie išsilaikė gyvi, kaip baisios rekla-mos, tiesiog durdamos akis, begė-diškai šaukia, tik todėl, kad grie-bėsi kanibalizmu. Mirtinai išba-dėję, jie valgė savo mirusių drau-gų kūnus.

Tai yra sensacinga ir baisiai opi tema, kuri klystėliuose leng-vai galėjo virsti vaiduoklišku fil-mu su kokčiais nepakenčiamu dialogu. Tačiau filmas taip su-doroja tą jautrų nepakeičiamą įvykį tiesiu būdu, kad žiūrovui nieko nebelieka, kaip priimti už faktą. Mums parodoma žmogie-na, kaip ji džiūvinama ir de-speratiškai valgoma. Mums net leidžiama dalyvauti liūdnuose debatuose, stebėti pasiryžusių

gelbėti savo gyvybę realų vienin-telį sprendimą, o taipgi...negalin-čių (net finizinių) priimti tai už neišvengiamai būtiną išeitį.

Dialogas nėra lankstus, prie-šingai — sustingusia anglų kal-ba. Filmą pastatė meksikiečiai paprastu būdu ir nesigilindami i jo meniškumą, tik vėliau, per-leidus per Hollywoodo girnas, jis atrodo daug geriau ir branges-nio pastatymo. Hollywoodas ji suredavo, įkalbėjo i anglų kal-bą ir išreklamavo pagal savo su-kirpimą. Tačiau, pripratęs prie geresnės pramogos, žiūrovas ap-leis teatrą išalkęs.

Hollywoode buvo ir muzika parinkta: momentais sunki, kitur — su religiniuaidu.

Spaudoje skelbiama, kad fil-mas susižeria sau i sterblę pa-sakiškas sumas (jis paskleistas po visą kraštą daugely teatrų).

Idomu, kad publika stebi su dėmesiu ir visai nesigirdi ne vie-toje replikų ar kvailo juoko, kas šiame krašte taip įprasta. Gal viena mintis, kad tai yra tikrai XX amž. nelaimingas įvykis, ne vienam išsaulia liūdna atodūs ir net išspaudžia ašaras, kartu stebint nesulaukusį savųjų gaudų skausmą.

5 1/4 %

PER ANNUM
PASSBOOK
ACCOUNTS

HIGH RATES

PAID QUARTERLY AT

**BRIGHTON
FEDERAL**

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HIGHEST RESERVES

4071 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
TEL.: LA 3-8248
(WEST OF CALIFORNIA AVE.)

7 1/2 %

PER ANNUM
certificates
\$5000 or more
4 year min.

6 3/4 %

PER ANNUM
\$5000 or more
minimum
30 months

6 1/2 %

PER ANNUM
\$1,000 or more
1 year min.

1976 M. EKSKURSIJOS I LIETUVĄ

DAR YRA VIETŲ SEKANČIOSE EKSKURSIJOSE:

GRUODZIO 7 d. GRUODZIO 15 D. (1 savaitė) Maskva, Vilnius \$877.00
GRUODZIO 20 d. SAUSIO 4 D. (2 savaitės) Maskva, Vilnius, Ryga \$876.00
KAINOS PADUOTOS NUO NEW YORKO ARBA BOSTONO — NUO CHICAGO REIKIA DAR PRIDĖTI \$119.00

VISAS GRUPES LYNDES PATYRE VADOVAI. VISOS GRUPES BUS 1 DIENĄ VEZAMOS I KAUNĄ, TAIP PAT IR I TRAKUS 1/2 DIENOS.
1977 METU EKSKURSIJOS I LIETUVĄ PRASIDES GEGUZES MENESĮ. PRASOME REGISTRUOTIS IS ANKSTO.

EKSKURSIJOS I KITUS KRASTUS

GRUODZIO 4 D.	(7 dienos)	MEKSIKA	\$300.00
LAPKRICIO 13 D.	(7 dienos)	HAWAJUS	\$433.00
VASARIO MENESIS	(7 dienos)	HAWAJUS	
BALANDZIO MENESIS	(7 dienos)	HAWAJUS	
BALANDZIO MENESIS	(14 dienų)	ISPANIJA	

Kainos bus paskelbtos vėliau.

VISOSE EKSKURSIJOSE VIETŲ SKAICIUS RIBOTAS.
SKUBĖKITE REGISTRUOTIS!

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 South Western Avenue
Chicago, Illinois 60643 Tel. (312) 238-9787

Air fares subject to changes and/or government approval.
Taip pat darome išskvėtimus giminių pasisvečdavimui Amerikoje.

SPYGLIAI IR RODYLIAI

REDAGUOJA DR. S. ALICINAS

PO ATOSTOGŲ SUGRĮZUS

Suprantama, kad atostogos ateina ir praėina, ir paskui žiūri, kad ir pinigų sumažėjo ir vėl reikia laukti kitų metų. Taigi, kai grįžti iš atostogų, būtinai daryk ką nors, kad jas prisimintum, kad jomis ilgiau galėtum gyventi. Jeigu atostogos buvo geros, kiti pavydai, ir tau pinigų ne taip gaila. Kai grįžti iš atostogų, išaiškink visas savo foto nuotraukas, sureguliuok visas skaidres ir filmus, susikiesk svečių ir būtinai jiems parodyk, kaip tau buvo linksma.

Gali pasitaikyti, kad ir kiti kur nors tuo metu buvo, bet šiaip ar taip daugelis kokių-Union Pieruose už Chicago dienas praleido, kiti kur Wisconsin mažas žuvis gaudė, nežinodami, ar jas nešti ar mesti, kiti kur kanadiškoje Wassagoy dairėsi, bet visa tai niekis prieš tavo atostogas, kurias tu praleidai kur nors kitur. Todėl po vaišių sudokink svečius, ir tegu jie sėdi neauklėliai ir žiūri, kaip tau buvo gera. Rodyk ir aiškink, kur buvai, ką kalbėjai, ką matei, tegu svečias sprogtas iš pavydo.

Suprantama, svečiai turi būti apskrūs. Gerai prisivašinė, turi surasti kokias nors progas, kad galėtum iš tos šeimininkų atostoginio džiaugsmo pasipaskojimo ištrūkti. Va, pirmoji eilė gali saukti, kad jis jau per ilgai svečiuose buvęs ir tėvynės reikalai neleidžia ilgiau vašintis, o be to, kas jam žinta, foto ar filmus, tai jau nedings amžiams ir dar turės progas tuos nuostabius laimėjimus kada nors kita proga pamatyti. Na, jeigu jau taip neiseit, tada gali kaip nors ir kitą kambarį įsmukti ir su koku kitu bendro likimo draugu kalbėtis ir teisintis, kad rimto pobūdžio pasitarimai neleidžia džiaugtis didžiais šeimininkų atostoginiais laimėjimais.

Suprantama, kartais pasitaiko ir atvirkščių momentų. Pavyzdžiui, svečiai visai nenori skirstytis ir pagauti atostoginio džiaugsmo stengiasi dar ilgiau pabūti ir toliau, nepaisant, kad jau po filmo, jie dar nori išpūdzais toliau dalintis, visai nepagalvodami, kad šeimininkams dar reiks ir indelių nuo stelių ir keikų ar kitokių svarbių veiksmų suplauti.

Suprantama, galima pritaikyti ir tokias priemones, kokias pri-

taikė viena tautietė. Ji pristatė svečiams dukrelę, kuri turėjo deklamuoti eilėraščius. Ak, kaip gražiai deklamuojai! Svečiai turi ploti ir džiaugtis. Viena iš viešnių ir klausia mergytės, kodėl jai taip patinka eilėraščiai. "Ne", atsakė mergaitė, "aš jų labai nenkenčiu, bet mamytė visada liepia deklamuoti, kai nori, kad svečiai išeitų".

Zodžiu, atostogom baigiantis, prasideda baliai, priėmimai, išpūdzų pasidalinimai, bet visam tam reikia abipusio reikalų supratimo ir vaizduotės, kurios anglų kioji J. Daužvardienės visas knygas subytinusi knyga "Populiar Lithuaniai Recipes" nepateikia. Reikėtų išpausdinti kny-

Rudens baliuje.

ga, arba bent papildyti turimą skyrium "Kaip išeiti iš svečių arba kaip reikia svečius išvartyti". Žodžiu, poatostoginės mintys nėra labai šviesios, bet nėra ir labai pesimistinės, juo labiau, kad šalia privačių balių, prasideda gausa visuomeninių, taip sakant, jau patriotinių balių, kurie visi ruošiami geriems tikslams.

Džiaukimės, sugrįžę iš atostogų. Pradėkim vėl nuostabios veiklos metus, kuriuose tegu netrūksta jokių garsių balių, kur mes pajėgtume didvyriškai išlaukti kurkinui koją, kur jokių dr. Adomavičiaus cholesterolio nebijodami, galėtume sukurti po tris gabalus torto. Taip pat tegu netrūksta ir lašelio, kad žmogus nenutroškų.

Vaikai vargšai vėl į mokyklas išėina, visuomenė varoma iš parengimo ir parengimą. Ir taip ligi kitų atostogų, kitų filmų ir kitų paveikslų.

PAŽANGUMAS

Zviagdams per kitų galvas braukis, Lovin visom keturiom kraukis, Esk, ryk, Kitiškas nieko nepalik, Dar net lovį pridaryk.

Nežopsok, Tvirtai žinok:

Jei tu kitų neapgausi, Tave tikriausiai Kiti apgaus, Neanaus.

Gyvenk tik melu ir apgaule, Būk tobulaus kiaušio, Laimėsi, Nugalėsi.

— Jau pats laikas nešdintis namo: jis pradeda demonstruoti filmą apie savo atostogas...
Pieš. A. Bora

MODERNAUS MENO PARODŲ

Vienos salės pakraščiu iš klijotės sukaltą eilę keturkampių būdėlių. Pastatyk dar po stalielį ir pardavinėk bandeles, riestainius ir dešreles, o priešais, kitam pasieny tokia pat eilė, kiek pasuktų į šoną — tikros tųpyklos, tik durų betruksta. Antra vertus, šiame apsinuoginimo amžiuje kam jų ir bereikia.

Kitur per visą salę sukrauta eilė plytų. Pradžioje bene per keturias aukštumo, po kelių plytų — per tris, paskum per dvi, o gale pats ilgiausias tarpas per vieną. "Kas čia?" — klausiu sargę. "Čia nebus, bet yra", atsako labai rimtu veidu. Net nešypteli.

Gretimose salėje prie sienos stovi vieno colio storumo, keturių colių platumo ir kokių devynių, o gal ir dešimties pėdų aukštumo lenta, nutepta raudonais dažais, kitur keturių pėdų pločio ir aštuonių pėdų ilgio klijotės lapas, perdalytas į keturis nelygius keturkampius. Du mėlynai, du raudoni. Vieną dažant, pakabinant per daug dažų, ir pora raudonų dribsnių nusidriekę per mėlyną plotą ir gale sudžiūvę ir lašą. Toks menas nesvetimas ir man. Kai pirmą sykį dažiau namą, ne vienas toks nuvarvėjimas akis badė.

Pirmame aukšte vienos salės

Sakiniai, užgirsti mokytojų savaitę Dainavoj

— Paprasčiau nupiešti Lietuvos žemėlapi. Ir nupiešė: Nemunas tekėjo į Juodąją jūrą, Vilnius atsidūrė Klaipėdos vietoje.

Gailutė Valiulienė

— Plėsdamas mokinio žodyną, dirbau kaip jautis.

Juozas Plačas

— Jaunimui reikia duoti mokyti dainų, parašytų tu muziką, kurie slankioja po jų stovyklas.

Stasys Siližys

— Kiekvieną dainą galima transponuoti į žemesnę tonaciją ir mokyti. Dainininkai matys, kad kažko trūksta, kad dvasia nepakyla. Tada mokyti originalioj tonacijoj — visi pralinksmės.

Pranas Turūta

— Jaunimas dainuoja čigonus, rubaškas ir kelnes, manydami, kad tai lietuvių liaudies dainos.

Elena Bradinaitė

— Detalės ilgai galvoj palieka, ypač jei tos detalės yra moterys.

Alf. Nakas

vidury randu iš metalinių plokščių sraigteliais susuktą didelę keturkampę dėžę. Gretimose salėje kitą tokią pat. Pagalvojau: tur būt, pripils žemių ir išdėsiu kotius augalus, bet dėl viso ko paklausiu prie lango stovinčios uniformuotos mergaitės: "Kas čia bus?" — ir parodau ranką į dėžę. "Čia nebus, bet yra", atsako su šypsniu. "Čia skulptūros", pridėda. "O aš maniau, kad dėžės augalams" — pasiaiškinau. "Aš irgi galvoju, kad tam jos tiktų", pritaria.

Jurgis Jankus

PENSININKO ATMINTIS

— Man atmintis susilpnėjo, kenčiu nuo amnezijos, — dejuvo, užjęs pas gydytoją, senas pensininkas ir aiškino toliau, — vis dar dairaus ir merginas, daktare, bet nebeatsimenu kodėl.

— Visi draugai labai geri, kai už jų pinigų geri.

J. Urbonevičius

SPYGLIUOTINĖ ENCIKLOPEDIJA

(Tęsinys iš praėjusio "Spyglių dyglių" numerio)

Ironija — buvimas sąmojingų bet kuria kaina.

Advokatas — katė, kuri tvarko skirtumus tarp pelių.

Gyvenimas — tai drabužis, nuolat mūsų keičiamas, kuris, regis, niekad netinka.

Minutė — laikotarpis, per kurį žmona, privertusi vyrą laukti valandą, vis dar žada būti pasirėngusi.

Gamtos mėgėjas — kas, lokio įvytas medin, gėrisi reginiu.

Seniena — tavo išsimokėtas automobilis.

J.P.

Vedybos — labai brangus būdas baltiniams skalbti.

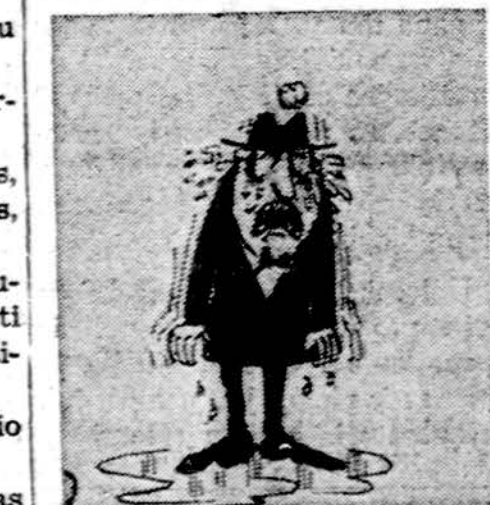
Intelektualas — vaikas, kuris įstengia gilintis į knygą paplūdimyje.

Svogūnas — daržovė, kuri tave stato fiziškai, bet griaua socialiai.

Patriotizmas — nusivylimas, kada užsienietis laimi čempionatą.

Praktiškas vyras — kas dai-

rosi žmonos, kuri jau turi kailinį palatą.

Pesimistas — tas, kuris nepatenkintas triukšmu, kai proga beldžiasi į duris.

Plagiatas — ko nors paėmimas iš kokio žmogaus ir pabloginimas.

Tikra muzikos mėgėja — žmona, kuri rankomis ploja, kada vyras dainuodamas sugrįžta namo apyaušriu.

Paslaptis — tai kažkas, ką moteris visiems pasakoja, kad jie kitiems nepasakotų.

Sėkmė — gera lemtis, kuri eina iš aspiracijos, desperacijos, perspiracijos ir inspiracijos.

Sėkmingas žmogus — kas gali dėti tvirtą pamatą iš plytų, kurias į jį bloškė.

Snohas — tai bičiulis, išgalvojęs sau protėvius, kuriems jis būtų gėda, jei jie būtų buvę realūs.

Simpatija — ką kas paprastai teikia draugui ar giminei, nenorėdamas jam skolinti pinigų.

Inflacija taip pat palietė ir visų balių kainas

NUOTYKIAI ŽEMĖS DREBĖJIMO METU

Žemės drebėjimas, žinoma, nėra juokai. Tai — nelaimė. Bet pažiūrėkime, kaip kam tai atrodau po įvykiu, atsipeikėjus.

Girtuoklis kalba:

— Aš staiga pajutau, jog išsitiesiau. Manau, kas čia dabar pasidarė. Mat, prie mano svyravimo išilankstymo prisidėjo žemės drebėjimo išilankstymas ir tie du priešingai veikiant išilankstymai mane staiga ištiesino.

Stogdengys pasakoja:

— Staiga vinis išsoko man iš rankos, kaip gyva. Aš nusigandau ir pradėjau kristi aukštyn! Tikėkite, tai buvo pirmą kartą mano gyvenime.

Žurnalistas rašo:

— Man berašant, staiga ji puolė visu savo sunkumu į glėbį. Na, manau, kas čia dabar? Ji — buvo mano rašomoji mašinėlė, kuria aš tuomet rašiau.

— Ji, tikrai kaip karvė, staiga užsiriti ant manęs... į glėbį. Tai buvo tuo metu, kai aš melžiau karvę ir ji, nebeišlaikiusi žemės drebėjimo, nuvirto ant manęs, suprasite, jog tai sako asmuo, žemės drebėjimo metu melžęs karvę.

— Mano vaikas su vežimėliu pasileido į kalną! — surikau aš ir su visu suolu, ant kurio sėdėjau miesto sode, nuklumpau ir staiga prisivėrusį žemę. Tik savo platybė apsisaugojau nuo višiško pasinėrimo atsidiariusiose žemės gelmėse, — su atsiminimo šurpuliu pasakoja auklė, žemės drebėjimo metu vežiojusi vežimėlį vaiką.

— Ekranas staiga atsirado prieš mus, bet po mūsų kojomis. Mes žiūrėjome į jį, kaip į gilią plačią duobę, — atsimena kinematografo lankytojai.

— Aukštinis kėsnis pirmą kartą man pats išlėkė iš burnos. Tai buvo mano aukštinis rūkiklis, kurį paleidau iš dantų, kai pajutau po savim siūbuojančią žemę, — sielojasi biznieriūs.

— Prašau, uošvelė, sėstis, — tariau tuo metu, ir uošvė atsėdė ant tuščios aslos. Mat, kėdė tuo akimirksniu spėjo išsprukti iš po jos. Vėliau reikėjo daug įrodinėjimų (aprodant visus griu-

Televizija — stebimoji mašina.

Tolerancija — leisti kitiems rasti laimę saviškai, o ne taviškai.

Vizija — regėjimas toliau, negu imanoma regėti.

Moteris — sutvėrimas, kuris vyrą padaro kvailiu arba kvailį padaro vyrą.

Pasaulio istorija — atlaikų knyga.

Zoologijos sodas — prieglauda, kur žvėrys saugojami nuo žmonių.

vėsius lauke), kad tikrai tą pokštą aš padariau netyčia, — taip pasakoja vienas žentas.

— Tu mane taip dažnai palieki vieną, — nusiskundė tuo metu mano žmona, ir tikrai — aš pamačiau, kad ji staiga pasiliko viena sėdėti ant kėdės su viena grindų dalimi, o su kita aš iškilau ir mūsų palėpės, — nepasitačiusio ir po žemės drebėjimo vyro žodžiai.

— Mano sužadėtinė atsidūrė ant tvoros, o aš likau iškilmingai sėdėti ant pasisukusio balto šuniuko, kurį ir nugulau. Teisme mane išteisino prieš šuniuko savininką, piktą ponį, nes teisėjas rado šioje byloje tikrai "lengvinančias aplinkybes", — sako tuo metu lydėjęs savo būsimąją "laimę" vyrukas.

— Tegyvuoja labdarybė, — buvo mano tostas su limonado stikline rankoje, ir staiga atsirado didžiulė dirva labdarybei, — kalba vienos labdaringos organizacijos veikėjas, kuris, kaip ir kiti nariai, buvo pradėjęs be užsimti tik pokalbais, dėl veikimo dirvos stokos.

— O mane tai išvertė iš pakutinės mano "lovos" — tai yra pažadino ir nustūmė į gatvę, kai miegojau vienų didelių namų prie duryje, — sako valkata, ir jis tikrai buvo labiausiai nukentėjęs žmogus.

— Visuomet buvęs rimtas, dėdė staiga, mums grįžtant namo, ėmė kabinėtis prie manęs, tvarytis už mano drabužių, kaip akiplėšos vyrai, — toks buvo vienos vėjavaiškės, turinčios gerą dėdę, pasakojimas.

— Eikš sen, aš tave pabučiuosiu, — tarė ji man tuomet, ir nukando man nosį. Ponas teisėjau, prašau jos nebausti, — mes susitakėme.

— Iš tokių žodžių galite suprasti, kaip kartais gali pasitaikyti stebinančios žinios — laikraščiuose apie tai, kad įsimylėję nukando vienas kitam nosį.

— Aš tik turėjau nuostolį, nes niekas iš manęs siūlomų naujaujų laikraščių nebeperko. Visi po valandėlės reikalavo laikraščių su naujausiomis žiniomis apie ką skutinį įvykį. O iš kur aš imsiu tokių laikraščių, kad patį redaktorių radau sėdintį ant kamino ir karpantį didelėmis žirkklėmis orą, o visa administracija buvo apsiplūsi savo laikraščių klijojamais klijais ir negalėjo iš jų išeiti, kaip įklimpusios musės, — pasakoja laikraščius pardavinėjęs vaikas.

— Mane jau norėjo karti, bet aš labai nustebau, pamatęs, kad, vietoje manęs, į paruoštą kilpą įkišo galvą ir pasikorė pats budelis, o aš likau sėdėti ant po manimi parvirtusio kunigo ir, tur-

Tai bene žygiuotojas

1976 m. pavergtos Lietuvos "Poezijos pavasaryje" randame tiesiog žmogų stebinančius darbus, kai vienas net be kojos pirmyn veržėsi. Staig, kaip poetas girsiai:

Vis ėjau. Pirmyn. Atakon Sumeluoti jums bijau, Bet be kojos ir be tako Dar taip pat kažkiek ėjau.

SLAPTĖ BALSAVIMAI

Lenkijos kaime rinkimų dieną balsavimo vietoje piliečiai davė užantspauduotą voką ir liepė įmesti į urną. Žmogus bandė atplėšti voką, tai balsavimo komisaras — komunistas šūktelėjo: "Ką čia dirbi?" "Aš čia tik norėjau pamatyti, už ką balsuoju", aiškinosi žmogelis. "Ar tu kvailas?" — suriko komisaras, — "Čia gi slaptas balsavimas".

MŪSŲ DAUGUMA

Franko Vedekingo, vokiečių rašytojo ir autoriaus, pirmojo veikalo "Hidala" premjera vyko Muenchene. Spektaklis nepatiko publikai — žiūrovai šūkavo, šaipėsi, tyčiojosi. Vos pavyko baigti vaidinimą. Teatro direktorius Šolzenbergas užsispyrė kitą dieną rodyti tą patį spektaklį. Sa-lėje susirinko tik keli žmonės ir tie patys vėl ėmė švilpti. Tada Vedekingas, kuris vaidino svarbiausią vaidmenį, priėjo prie rampos ir pasakė: — Gerbiamieji ponai, išpūsi, šiandien mūsų, aktorių, dauguma.

ISRADIMAS

Vokiečių fizikas M. Nernstas savo kaitinamos lempos patentą pardavė anglams už 4 milijonus markių. Kartą vienas kolega pašaipiai paklausė:

— Gal kitas jūsų išradimas bus deimantų gamyba?

— O kam, — atsakė Nernstas, — dabar aš galiu jų nusipirkti.

HIPIŲ SUTUOKTUVĖS

Kada pastorius ailko sutuoktinių apeigas hipiam — abiem su ilgais plaukais ir ilgom kelnėmis, jis tarė:

— Dabartėl vienas iš judvie-jų gali pabučiuoti jaunąją.

— Būtų gera, jei į povestuvinę kelionę būtų galima važiuoti vienu.

rėdamas gražaus laiko, pasiskaičiau pats mirties sprendimą, paėmęs jį iš dingusio žemėje prokuroro rankos, — tokie nusikaltėlio memuarai.

— Prašau leisti praėti, — mandagiai tariau sutiktajam storiui. — Labai prašau! — jis tarė ir įsmuko į prisivėrusią šalia duobę. Aš galėjau laisvai praėti, — pasakoja vienas pilietis.

— O aš? Gera man visą tai juokais aprašinėti, kad aš žemės drebėjimo metu buvau už tūkstantių kilometrų nuo katastrofos vietos ir, tur būt, kaip paprastai priimta rašytojų "luome", galvoju, kaip čia dabar sugraibyti pinigų pusryčiams, nesvarbu, kad jau visa gerbiama visuomenė seniai buvo jau ir po pietų, — baigia šio rašinio autorius.

Ar. Vit.

Ar giedra, ar lynoja. Visi balsuot eilėn stoja.